

سازمان تحقیقات، آموزش و ترویج کشاورزی
معاونت آموزش و ترویج

راہنمای ترویجی مدیریت مزرعہ

مدیریت ریسک در مزرعہ

سازمان خواربار و کشاورزی ملل متحد رم - ۲۰۰۸

نویسنده:

دیوید جی کاهان

۱۱۶۸

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

سازمان تحقیقات، آموزش و ترویج کشاورزی
معاونت آموزش و ترویج کشاورزی

راهنمای ترویجی مدیریت مزرعه

مدیریت ریسک در مزرعه

سازمان خواربار و کشاورزی ملل متحد رم - ۲۰۰۸

نویسنده:

دیوید جی کاهان

چاپ اول: ۲۰۰۸

چاپ دوم: ۲۰۱۳

سرشناسه : کاهان، دیوید جی. Kahan, David G.

عنوان و نام پدیدآور: راهنمای ترویجی مدیریت مزرعه: مدیریت ریسک در مزرعه سازمان خواربار کشاورزی ملل متحد رم - ۲۰۰۸/نویسنده دیوید کاهان؛ مترجمان شیرین افتخاری، سمیرامیس انواری، فرزانه کاظمیان؛ ویراستار فرزانه کاظمیان؛ تهیه شده در معاونت آموزش و ترویج کشاورزی، دفتر شبکه دانش و رسانه‌های ترویجی.

مشخصات نشر : تهران: سازمان تحقیقات، آموزش و ترویج کشاورزی، معاونت آموزش و ترویج کشاورزی، نشر آموزش کشاورزی، ۱۴۰۲.

مشخصات ظاهری : ۹۸ ص:، تصویر، جدول(رنگی).

شابک : ۹۷۸-۶۲۲-۵۹۵۶-۹۷-۱

وضعیت فهرست نویسی : فیپا

یادداشت : عنوان اصلی: Managing risk in farming, 2013.

یادداشت : کتاب حاضر با عنوان "مدیریت ریسک در کشاورزی" با ترجمه ایمان استادعلیرضا توسط انتشارات آموزش و ترویج کشاورزی در سال ۱۳۹۷ منتشر شده است.

یادداشت : کتابنامه: ص. ۹۸.

سایر اطلاعات عنوانی: مدیریت ریسک در مزرعه سازمان خواربار کشاورزی ملل متحد رم-۲۰۰۸.

عنوان دیگر : مدیریت ریسک در کشاورزی.

موضوع : کشاورزی -- جنبه‌های اقتصادی

Farm management -- Economic aspects (مدیریت) (Bencharking (Management) مزرعه‌داری و دهداری -- جنبه‌های اقتصادی

Farm management -- Decision making مزرعه‌داری و دهداری -- تصمیم‌گیری

شناسه افزوده : افتخاری، شیرین، ۱۳۴۷ - مترجم

شناسه افزوده : میس‌انواری، سمیرا، ۱۳۴۵ - مترجم

شناسه افزوده : کاظمیان، فرزانه، ۱۳۴۳ - مترجم، ویراستار

شناسه افزوده : سازمان تحقیقات، آموزش و ترویج کشاورزی. دفتر شبکه دانش و رسانه‌های ترویجی

شناسه افزوده : سازمان تحقیقات، آموزش و ترویج کشاورزی. معاونت آموزش و ترویج. نشر آموزش کشاورزی

رده بندی کنگره : HD ۱۴۱۵

رده بندی دیویی : ۱/۳۳۸

شماره کتابشناسی ملی: ۹۳۰۰۶۶۲

اطلاعات رکورد : فیپا

ISBN:978-622-5956-97-1

شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۵۹۵۶-۹۷-۱

عنوان: راهنمای ترویجی مدیریت مزرعه؛ مدیریت ریسک در مزرعه (سازمان خواربار و کشاورزی ملل متحد رم - ۲۰۰۸)

نویسنده: دیوید جی کاهان

مترجمان: شیرین افتخاری، سمیرامیس انواری، فرزانه کاظمیان

ویراستار: فرزانه کاظمیان

مدیر داخلی: ویدا همتی

تهیه شده در: معاونت آموزش و ترویج کشاورزی، دفتر شبکه دانش و رسانه‌های ترویجی

ناشر: نشر آموزش کشاورزی

طراحی و صفحه آرایی: نرگس بهادر

شمارگان: محدود

نوبت چاپ: اول، ۱۴۰۲

مسئولیت درستی مطالب با نویسنده است.

شماره ثبت در مرکز فن آوری اطلاعات و اطلاع‌رسانی کشاورزی ۳۱۴۰۲۲۹ به تاریخ ۱۴۰۲/۰۶/۱۹ است.

نشانی: تهران، خیابان آزادی، بین نواب و رودکی، پلاک ۲۰۵، معاونت آموزش و ترویج کشاورزی

تلفن: ۶۶۴۳۰۴۶۵ | تلفکس: ۶۶۴۳۰۴۶۴ | کد پستی: ۱۴۵۷۸۹۶۶۸۱

چاپ اول : ۲۰۰۸

چاپ دوم: ۲۰۱۳

نام‌های به کار گرفته شده و ارائه مطالب در این کتاب، به معنای تأییدی از طرف سازمان خواربار و کشاورزی ملل متحد (فائو) در مورد وضعیت حقوقی یا توسعه‌ای هر کشور، قلمرو، شهر یا منطقه یا مقامات آن یا حتی تأیید مرزهای جغرافیایی هیچ کشوری نیست. علاوه بر این، ذکر نام شرکت یا محصولات تولیدکنندگان (چه ثبت شده باشند یا نه) به این معنی نیست که این موارد توسط فائو تأیید یا توصیه شده است. سازمان فائو هیچ یک از موارد نام برده شده در قیاس با موارد مشابه آن را، تأیید یا رد نمی‌کند.

نظراتی که در این کتاب آمده است حاصل جمع بندی نظرات سایر نویسندگان است و الزاما بازتابی از سیاست‌ها یا نظرات فائو نیست.

ISBN 978-92-5-107543-2 (print)

E-ISBN 978-92-5-107544-9 (PDF)

© FAO 2013

فائو استفاده، بازتولید و انتشار مجدد مطالب مرتبط با موضوع کتاب را تشویق می‌کند. به جز مواردی که از قبل مشخص شده و قابل کپی نیستند بقیه موارد ممکن است کپی، نصب و یا چاپ شوند و برای اهداف مطالعاتی، تحقیقاتی و آموزشی، استفاده در محصولات یا خدمات غیرتجاری، به کار گرفته شوند اما ضروری است در کتاب خود از فائو به عنوان منبع و صاحب حق نسخه برداری اجازه گرفته شود و البته فائو نظرات، محصولات یا خدمات کاربران را تأیید نمی‌کند.

همه درخواست‌ها برای حقوق ترجمه و اقتباس، و حتی فروش مجدد و یا سایر حقوق استفاده تجاری باید از طریق www.fao.org/contact-us/licence-request و یا مکاتبه با آدرس copyright@fao.org انجام شود.

کلیه آثار و اطلاعات فائو در وب سایت فائو (www.fao.org/) موجود بوده و از طریق وبسایت publications-sales@fao.org قابل خریداری است.

فهرست

صفحه	عنوان
۵	پیشگفتار.....
۵	تقدیر و تشکر.....
۷	فصل اول: ریسک، مدیریت ریسک و الزامات اطلاعاتی.....
۳۳	فصل دوم: رویکردهای مدیریت ریسک.....
۸۳	فصل سوم: کمک به کشاورزان در مدیریت ریسک.....

پیشگفتار

کشاورزان در کشورهای در حال توسعه به طور مکرر به دلیل ناپایداری وضعیت آب و هوا، نوسان قیمت‌ها و بروز انواع بیماری‌ها در معرض خطر قرار می‌گیرند. بسیاری از کشاورزان در لبه عدم اطمینان شدید زندگی می‌کنند و فقط گاه کمی از این لبه و آستانه بقا بالاتر و گاه پایین‌تر قرار می‌گیرند. آن‌ها مطلع نمی‌شوند که آیا میزان بارندگی در طول یک فصل، خوب خواهد بود یا بد؟ آنها مطمئن نیستند چه قیمت‌هایی برای محصولات خود دریافت خواهند کرد و نمی‌دانند که آیا محصولشان آلوده به آفت یا بیماری خواهد شد یا خیر؟ این خطرات تحت کنترل نیستند اما برخی از کشاورزان به راه‌هایی برای مدیریت و مقابله با این خطرات رسیده‌اند.

شما به عنوان یک کارشناس ترویج یا یک مروج چگونه به کشاورزان کمک می‌کنید تا با ریسک و کاهش تنوع در بهره‌وری و سودآوری مقابله کنند؟ چگونه می‌توانید به کشاورزان با مشاوره دادن برای مدیریت درست ریسک کمک کنید.

تقدیر و تشکر

نویسنده مایل است از همکاران و دوستانی که وی را در تدوین این کتاب یاری کردند تشکر کند:

استیو ورث برای بررسی پیش‌نویس این کتاب

اندرو شپرد برای بررسی و ویرایش نسخه نهایی،

تام لافلین برای مدیریت فرآیند چاپ،

مایکل بریس، برای طراحی و چیدمان نهایی جهت چاپ،

فرانچسکا کابر-آگیلار و مارتین حلمی برای بررسی نهایی این اثر.

و البته مسئولیت حذفیات و اشتباهات این کتاب قطعا بر عهده نویسنده می‌باشد.

دیوید کاهان

فصل اول:

ریسک، مدیریت ریسک و الزامات اطلاعاتی

نکات اصلی در فصل ۱

مخاطرات کشاورزی

کشاورزان هر روز تصمیماتی می‌گیرند که بر روی عملیات کشاورزی اثر می‌گذارد. بسیاری از عواملی که بر روی تصمیمات آنها اثر می‌گذارد ممکن است دقیقاً قابل پیش‌بینی نباشند و این به معنی ریسک یا مخاطره است. به میزانی که کشاورزی بیش از پیش تجاری شده، پر مخاطره هم شده است. کشاورزان نیازمند دانستن مفهوم ریسک و کسب مهارت‌های مدیریت ریسک برای پیش‌بینی بهتر مشکلات و کاهش تبعات آن هستند.

منشاء ریسک

ریسک مانند تغییرات آب و هوایی و بروز آفات و بیماری‌ها، بر روی محصول تأثیر می‌گذارد. خرابی تجهیزات می‌تواند خطری تأثیر گذار بر نوسانات قیمت بازار باشد. همچنین وام گرفتن ممکن است به دلیل تغییرات ناگهانی در نرخ‌ها مخاطره آمیز باشد. ریسک همچنین در نتیجه تغییر در سیاست‌های دولت رخ می‌دهد. چنین خطراتی اغلب تأثیر عمده‌ای بر درآمد مزرعه دارند. در نهایت، ریسک‌های مربوط به سلامتی و تندرستی کشاورز و خانواده‌اش و کارگران وجود دارد.

مدیریت ریسک

تصمیم‌گیری، فعالیت اصلی مدیریت است. همه تصمیم‌ها نتایج و تبعاتی در بر دارند. با این حال، در بیش‌تر موقعیت‌ها نتایج یک تصمیم قابل پیش‌بینی نیست. هر چه ریسک پیچیده‌تر باشد، تصمیم‌گیری آگاهانه برای کشاورزان دشوارتر می‌شود. کشاورزان برای گرفتن تصمیم‌های مؤثر باید درباره بسیاری از جنبه‌های تجارت کشاورزی اطلاعات زیادی داشته باشند. آنان باید راه‌های مقابله با ریسک و محافظت خودشان از پیشامدهای آینده را پیدا کنند.

نگرش کشاورزان نسبت به ریسک

کشاورزان در میزان پذیرش ریسک متفاوت هستند. برخی بیش از سایر کشاورزان حاضر به پذیرش مخاطره هستند. نگرش‌های آنان نسبت به ریسک، اغلب مربوط به توانایی مالی برای پذیرش سود یا زیان کم است. نگرش‌های کشاورزان را می‌توان چنین طبقه‌بندی نمود: کشاورزان ریسک‌گریز کسانی که برای جلوگیری از مخاطرات تلاش می‌کنند؛ کشاورزان ریسک‌پذیر آنهایی که در معرض گزینه‌های تجاری مخاطره آمیزتر قرار می‌گیرند؛ و ریسک‌خنثی کشاورزانی که بین موقعیت ریسک‌گریز و ریسک‌پذیر قرار دارند.

اطلاعات برای تصمیم‌گیری

تصمیم‌های خوب مدیریت ریسک، به اطلاعات دقیقی بستگی دارد که آن نیز به نوبه خود به داده‌های معتبر نیاز دارد. اطلاعات خوب می‌تواند به یک کشاورز در تصمیم‌گیری منطقی برای مدیریت ریسک کمک کند. منابع اطلاعات در دسترس شامل سوابق مزرعه، آمار خارج از مزرعه، اطلاعات مربوط به فروشندگان نهاده‌ها، تاجران، مروجان و سایر کشاورزان و داده‌های قیمت بازار می‌باشد.

مقدمه

کشاورزی یک شغل مخاطره آمیز است. کشاورزان با ریسک زندگی می کنند و هر روز تصمیم‌هایی می گیرند که روی عملیات کشاورزی آنان اثر می گذارد. بسیاری از عواملی که بر تصمیمات کشاورزان اثر می گذارند صد در صد قابل پیش بینی نیستند: شرایط آب و هوا تغییر می کند؛ قیمت‌ها در زمان برداشت سقوط می کند؛ نیروی کارگری در اوج زمان کار شاید در دسترس نباشد؛ ماشین‌آلات و تجهیزات زمانی که بیشترین نیاز به آنهاست خراب می شوند؛ حیوانات در زمان خشکسالی ممکن است بمیرند؛ و سیاست دولت ممکن است یک شبه تغییر کند. تمام این تغییرات نمونه‌هایی از مخاطراتی است که کشاورزان در مدیریت مزارعشان به عنوان یک کسب و کار با آن مواجه می شوند. همه این خطرات بر روی سودآوری مزرعه آنان اثر می گذارد.

مروجان می توانند کشاورزان را در بهبود مهارت‌های مدیریت ریسک یاری دهند.

به کشاورزان کمک کنید تا مشکلات خود را شناخته و درک کنند.

کشاورزان همیشه با ریسک روبرو بوده‌اند و در این میان نیز کشاورزی در طول سال‌ها، به دلیل آزادسازی بازار و جهانی شدن، به صورت فزاینده‌ای پرخطر شده است. همچنین کشاورزان خرده پا شدیداً آسیب پذیر شده‌اند. رویکرد عادی به کشاورزی، حتی اگر برای مصرف غذای خانگی باشد، دیگر دوام ندارد. کشاورزان نه تنها در تولید بلکه در مدیریت کسب و کار کشاورزی، نیاز به کسب مهارت‌های حرفه‌ای بیش تری دارند. مهارت‌های مدیریت ریسک از جمله این مهارت‌ها می باشد.

و به آنها تأکید کنید در مدیریت مزرعه تصمیم‌های بهتری بگیرند.

کشاورزان ماهر و دیگر افراد فعال در کسب و کار کشاورزی تا فرصت پول درآوردن مطرح نباشد، معمولاً درگیر موقعیت‌های پرخطر نمی‌شوند. معمولاً سودهای بیش‌تر با ریسک‌های بالاتر همراه است. این موقعیت‌های پرخطر اما سودآور، باید تا حد امکان با دقت مدیریت شوند. مدیریت خوب ریسک یعنی پیش‌بینی مشکلات احتمالی و برنامه‌ریزی برای کاهش اثرات تخریبی. واکنش ساده نسبت به حوادث نامطلوب پس از وقوع آنها، مدیریت خوب ریسک نامیده نمی‌شود.

برای رسیدن به موفقیت، کشاورزان باید سود بیش‌تری به دست آورند و رقابت کنند. آنها باید درک خوبی از محیط کشاورزی داشته و در مدیریت ریسک، افراد ماهری باشند. با رویارویی مؤثرتر با ریسک، فرصت‌های کشاورزی بهتری به وجود می‌آید. مروجان می‌توانند به کشاورزان کمک کنند تا مهارت‌های آنان در مدیریت ریسک بهبود یابد. آنها می‌توانند به کشاورزان برای تشخیص و فهم مشکلاتشان کمک کنند و به آنها تأکید نمایند در مدیریت مزرعه، تصمیم‌های بهتری بگیرند.

در آغاز یک فصل، کشاورزان تصمیم می‌گیرند محصولات مختلفی بکارند. آنها درباره این که چه چیزی، چه مقدار و چه زمانی بکارند تصمیم می‌گیرند. این تصمیم‌ها شاید ساده به نظر برسد، ولی برای هر تصمیمی تبعات احتمالی زیادی وجود دارد. فقط یک نتیجه وجود خواهد داشت؛ فقط یک نتیجه. اما در زمانی که تصمیمی گرفته می‌شود، نتیجه نامعلوم است. وقتی فرصت یا احتمال یک نتیجه از پیش معلوم است، این ریسک نامیده می‌شود. وقتی شانس یک نتیجه از قبل معلوم نیست این عدم قطعیت نامیده می‌شود.

توجه: با توجه به موضوع این راهنما ما فرض خواهیم کرد که ریسک و عدم قطعیت (عدم اطمینان) به یک چیز اشاره می‌کند.

مدیریت ریسک

تصمیم‌گیری، وظیفه اصلی در کار مدیریت است. کشاورزان در اوایل فصل زراعی باید درباره این موضوع که چه محصولاتی کشت و از چه میزان بذر و کدامیک از کودها استفاده کنند، تصمیماتی اتخاذ نمایند. معمولاً در زمان آغاز تولید، پیش‌بینی میزان قطعی محصول و به تبع آن قیمت و سود حاصله به ویژه برای محصولات کشاورزی یا دام‌هایی که در طی چند ماه یا چند سال به بهره‌برداری خواهند رسید، امکان‌پذیر نیست.

کشاورزان تنها در موارد اندکی از نتایج تصمیمات خود اطمینان دارند. این مسئله معمولاً زمانی اتفاق می‌افتد که تصمیم، آسان بوده و تنها یک نتیجه برای آن تصمیم وجود داشته باشد. برای مثال، اگر کشاورزان تصمیم بگیرند وام‌های کوتاه مدت دریافت کنند، از آنچه اتفاق خواهد افتاد آگاهند؛ بانک‌ها با توجه به نرخ مشخصی، از آنها سود دریافت خواهند کرد. در این مورد، کشاورزان به طور دقیق از عواقب تصمیمات خود مطلع هستند.

گرفتن تصمیمات درست، سخت‌ترین بخش کشاورزی است.

با این حال، در اکثر مواقع نتیجه یک تصمیم قابل پیش‌بینی نیست زیرا بیش از یک نتیجه‌ی ممکن وجود دارد. کشاورزان اغلب متوجه می‌شوند که تصمیماتشان، به سبب تغییراتی که در فاصله زمانی میان گرفتن تصمیم و نهایی شدن نتیجه آن رخ می‌دهد، بی‌نقص نبوده است. این موضوع ممکن است به این دلیل باشد که نتایج، به تصمیمات دیگران و رویدادهای آتی که خارج از کنترل کشاورز است نیز بستگی دارد.

... هرگز نمی‌توان مطمئن بود که اوضاع چگونه پیش خواهد رفت.

به منظور اتخاذ تصمیمات مؤثر، کشاورزان باید کلیه اطلاعات ضروری درباره قیمت نهاده‌ها، قیمت‌های محصولات و عملکردها و همچنین دیگر داده‌های فنی را در اختیار داشته باشند.

مثالی از محصولات دیمی

کشاورزانی که محصولات دیمی تولید می‌کنند در صورت بارش کافی، احتمالاً محصولات خوبی خواهند داشت. اما این موضوع که آیا باران خواهد بارید، میزان بارش چه مقدار خواهد بود یا اینکه آیا در زمان مناسب، باران خواهد بارید قطعی نیست. این کشاورزان به سبب ریسک‌های آب و هوایی از ثمردهی محصولات اطمینان ندارند. اگر کشاورزان محصولات خود را کشت کنند و مقدار متوسطی از بارش اتفاق بیفتد، عملکرد می‌تواند زیاد باشد و محصولات می‌توانند سود رضایت بخشی برای کشاورز به بار آورند.

اما در صورت بارش ناکافی، ممکن است کشاورزان متحمل عملکرد کم و سوددهی اندک یا عدم سوددهی شوند. الگو و میزان بارش به طور مستقیم بر ثمردهی و سطح تولید این محصولات اثر دارد. بارش فراوان سبب عملکرد خوب می‌شود اما ریسک افزایش تولید در میان تمام کشاورزان را نیز به همراه دارد که منجر به کاهش قیمت می‌گردد. اثر ترکیبی تغییرات در تولید و قیمت، سطح سودی که می‌توان به دست آورد را تحت تأثیر قرار می‌دهد.

ریسک‌های مرتبط با کشاورزی دیمی معمولاً پیچیده‌تر از ریسک‌های کشاورزی تحت آبیاری هستند.

کشاورزان معمولاً آگاهی اولیه‌ای از عملکرد محصولاتشان در شرایط خشک، متوسط و بارانی دارند. برخی از آنان ممکن است گزارش رسمی از بارش سالانه در حومه مزرعه خود در دست داشته باشند، در حالی که سایرین ممکن است تنها الگوی سالانه را به خاطر بسپارند. برخی از کشاورزان ممکن است پیش از تصمیم‌گیری پیرامون یک الگوی زراعی برای فصل پیش رو، تصور و احساسی از احتمال وقوع یک سال خشک یا بارانی داشته باشند. کشاورزان اغلب به عواقب احتمالی یک تصمیم درباره کاشت و پرورش محصولاتشان می‌اندیشند و سپس تصمیم می‌گیرند که چه کاری انجام دهند.

گاهی ممکن است ریسک آنچنان جزئی باشد که فرد توجهی به آن نکند. این شرایط به طور ویژه در مواردی است که تاریخچه‌ای طولانی از یک رابطه‌ی سازگار

میان تصمیمات گرفته شده و نتایج وجود داشته باشد. برای مثال، اگر یک کشاورز یک رابطه کاری طولانی و موفق با نیروی کار استخدامی اش داشته و موقعیت نیز تغییرات چشم گیری نکرده باشد، هنگام نیاز، ریسک عدم دسترسی به نیروی کار اندک خواهد بود.

بعضی اوقات ممکن است ریسک بسیار بزرگ باشد در نتیجه کشاورز نیازمند توجه دقیق به آن خواهد بود. به عنوان مثال، ممکن است کشاورز نخستین فردی باشد که از یک بذر یا گونه دامی جدید، استفاده می کند. در این صورت، وی با طیف گسترده‌ای از ریسک‌ها رو به رو می شود که هر کدام می توانند به طور بالقوه، ضرر یا سود به دنبال داشته باشند. پیش از تصمیم گیری برای به کارگیری فناوری‌های جدید، کشاورز باید برای بررسی و درک ماهیت و درجه ریسک‌های دخیل، زمانی را صرف نماید.

پیش از به کارگیری یک فناوری جدید، کشاورز باید به طور کامل ریسک آن را بداند.

در مواردی که ریسک اندکی وجود دارد یا ریسکی وجود ندارد، عموماً تصمیم گیری آسان تر است. هر چه ریسک بزرگ تر و پیچیده تر باشد، اتخاذ یک تصمیم آگاهانه دشوارتر می شود. با توجه به این حقیقت که کشاورزان برای انجام کارها، تنها تصمیمات فعال نمی گیرند، کمک کننده می باشد. امتناع از انتخاب یا اتخاذ یک تصمیم خاص، به خودی خود، یک تصمیم است که نتایج و عواقبی را به دنبال دارد. بنابراین، این موضوع که کشاورز، ریسک و چگونگی تأثیر آن در کسب و کار کشاورزی اش را درک کند، ضروری است. این امر کشاورز را مسئول عواملی می کند که نظام‌های خانواری، کشاورزی و معیشتی را تحت تأثیر قرار می دهند.

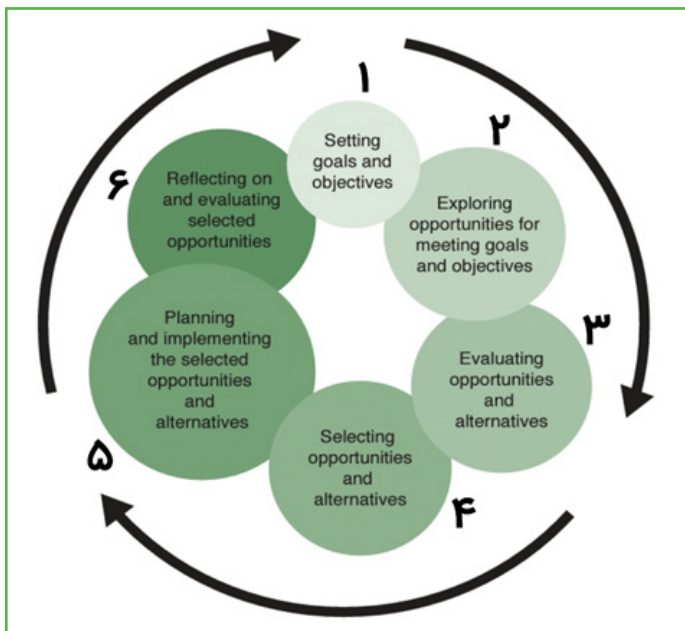
فرآیند تصمیم گیری

به طور کلی کشاورزان، مانند سایر افراد، حداقل، مجموعه اولیه‌ای از اهداف و مقاصد را در زندگی دارند. برخی از آنان ممکن است به دقت به این اهداف و مقاصد فکر کرده باشند. سایرین تنها ممکن است دیدگاهی مبهم و کلی از آنچه که می خواهند به آن دست پیدا کنند، داشته باشند. به هر حال هر کشاورز به دلایل مختلفی

به تولید محصول و پرورش دام می‌پردازد. این دلیل می‌تواند مصرف خانوار باشد. ممکن است برای سود آن باشد. ممکن است به این خاطر باشد که کشاورز منبع درآمد جایگزینی ندارد. یا می‌تواند ترکیبی از این دلایل یا دلایل دیگر باشد.

تصمیمات درباره مزرعه، در چارچوب اهداف و مقاصد کشاورز گرفته می‌شوند. این اهداف راهنما و تأثیرگذار در تصمیماتی هستند که کشاورز می‌گیرد. به سبب اینکه تصمیمات برای دستیابی به اهداف و مقاصد گرفته می‌شوند. دانستن عناصر اصلی تصمیم‌گیری برای کشاورزان مفید خواهد بود. فرایند اصلی تصمیم‌گیری در شکل ۱ نشان داده شده است.

اهداف مشخص می‌شوند؛ کشاورزان راه‌های مختلف دستیابی به اهداف را بررسی می‌کنند؛ آنها گزینه‌های مختلف را ارزشیابی می‌کنند؛ بهترین گزینه را برمی‌گزینند؛ و عواقب کار را مرور و ارزیابی می‌نمایند. این فرایند غالباً چرخه تصمیم‌گیری نامیده می‌شود.

شکل ۱. مدیریت ریسک: چرخه‌ی تصمیم‌گیری

۱. تعیین اهداف و مقاصد
۲. جستجو برای موقعیت‌های محقق ساختن اهداف و مقاصد
۳. ارزیابی موقعیت‌ها و گزینه‌ها
۴. گزینش موقعیت‌ها و گزینه‌ها
۵. برنامه‌ریزی و پیاده‌سازی موقعیت‌ها و گزینه‌های انتخابی
۶. تأمل درباره‌ی موقعیت‌های انتخابی و ارزیابی آن موقعیت‌ها

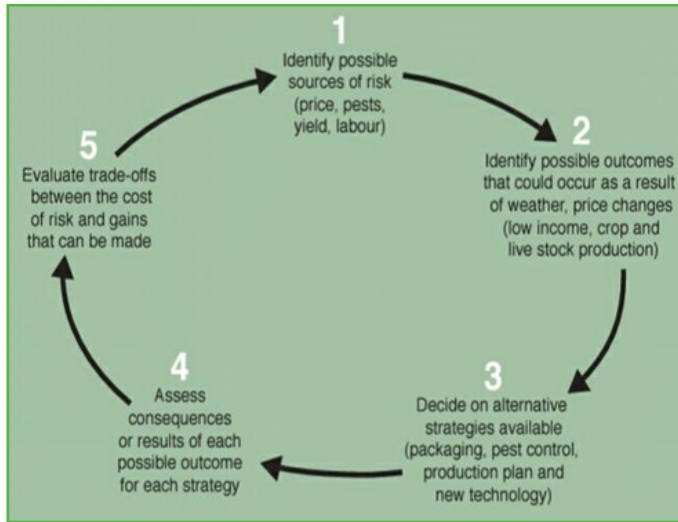
تصمیم‌گیری و ریسک

کشاورزان برای مقابله با ریسک‌ها باید راه‌هایی پیدا کنند که از آنها در برابر تصمیمات امروز بدون آنکه بدانند فردا چه اتفاقی ممکن است بیفتد، حفاظت کند. از راهکارهای مدیریت ریسک برای کاهش شانس وقوع یک نتیجه "بد" استفاده می‌شود. کشاورزانی که در تلاش برای مدیریت ریسک هستند باید مراحل دیگری را به صورت متوالی دنبال کنند. آنها باید منابع احتمالی ریسک را شناسایی کنند؛ نتایج احتمالی را تشخیص دهند؛ درباره راهکارهای جایگزین در دسترس، تصمیم‌گیری کنند؛ عواقب هر نتیجه احتمالی را بسنجند؛ و موازنه‌های میان هزینه ریسک و دستاوردهایی که می‌توان داشت را ارزیابی کنند.

عواقب تصمیمات معمولاً مشخص نمی‌شوند مگر تا مدت‌ها بعد از اتخاذ آن‌ها توسط کشاورزان

این پیامدها ممکن است بهتر یا بدتر از پیش‌بینی‌ها باشد.

شکل ۲، توالی مراحل‌هایی که کشاورزان باید در مدیریت ریسک دنبال کنند را نشان می‌دهد.

شکل ۲. مراحلی که کشاورزان باید در مدیریت ريسک دنبال کنند.

۱. شناسایی منابع احتمالی ريسک (قيمت، آفات، بازده، کارگر)
 ۲. شناسایی دستاوردهای ممکن که در نتیجهی آب و هوا و تغییرات قیمت (درآمد پایین، تولید محصولات زراعی و دام زنده) رخ می دهند.
 ۳. تصمیم گیری دربارهی راهکارهای جایگزین در دسترس (بسته بندی، کنترل آفات، برنامه ی تولید و فناوری های جدید)
 ۴. سنجش عواقب یا نتایج هر دستاورد ممکن برای هر راهکار
 ۵. ارزیابی توازن میان هزینه ی ريسک و دستاوردهایی که می توان داشت.
- کشاورزان، در میزان پذیرش و برآورد ريسک ها با یکدیگر تفاوت دارند. آنها تصمیماتشان را بر اساس تعدادی از عوامل می گیرند. برخی از کشاورزان نسبت به دیگران تمایل بیش تری به پذیرش ريسک دارند. اغلب، نگرش کشاورزان به ريسک بر مبنای احساسات شخصی آنان می باشد نه بر مبنای اطلاعاتی که به آنها ارائه شده تا به کمک آن تصمیمات منطقی تر بگیرند.

این نگرش ها همچنین با توان مالی کشاورز برای پذیرش یک سود یا ضرر جزئی مرتبط می باشند. بعید به نظر می رسد که یک کشاورز تجاری در مقیاس بزرگ به سبب یک ضرر ۳۰۰ دلاری در یک سال، ضرری نسبتاً ناچیز برای کشاورز، به شدت

تحت تأثیر قرار گیرد یا مجبور به ترک این تجارت شود. اما از سوی دیگر احتمال این موضوع نیز کم است که یک کشاورز در مقیاس کوچک با درآمدی اندک بتواند چنین ضرری را تاب بیاورد. در نتیجه کشاورز کوچک مقیاس تمایل کم‌تری به ریسک کردن با چنین ضرری دارد.

نگرش‌های کشاورزان نسبت به ریسک

کشاورزان را می‌توان به سه دسته تقسیم کرد:

خنثی نسبت به ریسک؛ ریسک‌پذیر و ریسک‌گریز

کشاورزان ریسک‌گریز سعی می‌کنند از ریسک کردن اجتناب کنند. آنها مایلند افرادی محتاط‌تر باشند و ترجیحشان منابع درآمد کم ریسک است. به طور کلی، آنها بخشی از درآمد را صرف می‌کنند تا احتمال درآمد کم و ضرر را کاهش دهند. البته یک فرد ریسک‌گریز، از پذیرش هرگونه ریسکی اجتناب نمی‌کند. با این حال، کشاورز ریسک‌گریز برای جبران ریسک انجام شده به دنبال بازدهی بیشتر، نسبت به میزان طبیعی که در صورت عدم وجود هرگونه ریسکی به دست می‌آید، می‌باشد.

کشاورزان ریسک‌گریز سعی دارند از ریسک کردن اجتناب کنند.

ریسک‌پذیران افرادی هستند که پذیرای گزینه‌های تجاری مخاطره‌آمیز می‌باشند. برخلاف ریسک‌گریزان، ریسک‌پذیران گزینه‌ای را انتخاب می‌کنند که احتمال دستاورد بیش‌تر را داراست، حتی اگر احتمال داشته باشد مجبور به پذیرش یک دستاورد کم‌تر شوند. هنگام مواجهه با انتخاب، کشاورزان ریسک‌پذیر ترجیح می‌دهند تا به جای محافظت از خود در برابر ضررهای بالقوه، از فرصت کسب دستاورد استفاده کنند. حتی در این صورت نیز کشاورزان ریسک‌پذیر هنوز تحت تأثیر بازدهی که می‌توانستند دریافت کنند، می‌باشند. ریسک‌پذیران ترجیح می‌دهند تا از فرصت کسب سود بیش‌تر استفاده کنند.

◀ افراد خنثی نسبت به ریسک در موقعیتی میان ریسک گریزان و ریسک پذیران قرار دارند. آگاهی از نگرش خود نسبت به ریسک برای کشاورزان و افرادی که خدمات حمایتی ارائه می‌دهند مفید می‌باشد. به این ترتیب آنها از انگیزه پنهان در تصمیمات گرفته شده در مدیریت ریسک آگاه‌تر هستند. ضمن اینکه اکثریت کشاورزان، تمایل به ریسک‌گریزی دارند، نگرش نسبت به ریسک، موضوعی ثابت نیست. بنابراین ممکن است یک کشاورز در یک موقعیت، ریسک‌گریز و همان کشاورز در موقعیتی دیگر، ریسک‌پذیر باشد.

موارد زیر شامل عواملی است که ممکن است نگرش یک کشاورز نسبت به ریسک را تحت تأثیر قرار دهد:

◀ کشاورزانی که تحت شرایط معیشتی کار می‌کنند، بیش‌ترین تمایل به ریسک‌گریزی را دارند. تأمین غذا برای افراد تحت تکفلشان، اولویتی مهم برای بسیاری از آنان است. فعالیت‌های دارای پاداش پولی غالباً به پای تحقق هدف تولید غذا برای خود، قربانی می‌شوند.

◀ همچنین کشاورزان بازارگرایی که مایل یا قادر نیستند ضررهای مالی احتمالی مرتبط با یک ریسک را تحمل کنند تمایل بیش‌تری به ریسک‌گریزی دارند. این موضوع غالباً درباره کشاورزان خرده مالک صدق می‌کند. در واقع رابطه میان هزینه نهاده‌ها و مقدار تولیدات مزرعه، نگرش کشاورز نسبت به ریسک را تحت تأثیر قرار می‌دهد.

◀ تعهدات و مسئولیت‌های خانوادگی نیز می‌توانند در نگرش نسبت به ریسک نقش داشته باشند. فردی بدون تعهدات خانوادگی می‌تواند تمایل بیش‌تری به ریسک کردن داشته باشد. در شرایط مشابه، افراد مسن‌تر احتمالاً کم‌تر ریسک می‌کنند.

◀ تجربیات گذشته نیز می‌توانند تصمیم یک کشاورز را تحت تأثیر قرار دهند. به طور ویژه تأثیرات سال‌های خوب یا بد در گذشته، بر تصمیمات امروز تأثیر می‌گذارند. مجدداً این مسئله می‌تواند مرتبط با سن باشد؛ یک فرد جوان‌تر ممکن است هنوز تجربیات زیادی نداشته باشد تا تصمیماتش را بر مبنای آنها اتخاذ کند.

مثالی از تصمیم‌گیری در مدیریت ریسک

یک کشاورز باید درباره چگونگی مقابله با هجوم احتمالی آفات تصمیم‌گیری کند. آیا او باید به عنوان "تضمینی" در مقابل وقوع هجوم، زودتر سم پاشی کند؟ یا باید پیش از تصمیم‌گیری برای سمپاشی، منتظر نشانه‌هایی از هجوم بماند؟ هنگامی که قیمت‌های بازار، پایین و هزینه سموم دفع آفات بالاست، در سالهایی که هجوم آفات زیاد است، سود خالص حاصل از مزرعه به دلیل استفاده از سموم دفع آفات کم‌تر خواهد بود. در این حالت، کشاورز تمایلی به خرید نهاده‌های گرانقیمت نخواهد داشت.

گزینه‌های ریسک‌پذیری

مدیریت ریسک به اقداماتی اشاره دارد که کشاورزان برای افزایش احتمال موفقیت کسب و کار کشاورزی انجام می‌دهند. کشاورزان می‌توانند این کار را به وسیله تحت تأثیر قرار دادن رویدادها در آینده و محدود ساختن تأثیرات منفی آن رویدادها انجام دهند. بسیاری از کشاورزان سعی می‌کنند هر دو را انجام دهند. به وسیله‌ی یک راهکار خوب در مدیریت ریسک، سعی خواهد شد تا هم بر اساس رویدادها و هم بر اساس عواقبشان کار انجام شود.

جنبه‌های اصلی مدیریت ریسک عبارتند از:

۱. پیش‌بینی وقوع یک رویداد نامطلوب و اقدام (در صورت امکان) برای کاهش احتمالات وقوع آن؛
۲. انجام اقداماتی که در صورت بروز رویداد نامطلوب، عواقب نامساعد آن را کاهش می‌دهند. یکی از جنبه‌های مدیریت ریسک این است که تمام پاسخ‌ها به ریسک شامل یک هزینه باشد. این هزینه به وسیله میزان منابع اختصاص یافته کشاورز برای مدیریت مؤثرتر ریسک‌هایش مشخص می‌شود. در بعضی از موارد تشخیص هزینه، کار آسانی است ولی در بعضی موارد، هزینه وضوح کم‌تری دارد.

کشاورزان اغلب مایلند برای دستیابی به درآمد بیش‌تر، ریسک‌های بزرگ‌تری را بپذیرند.

مثال‌هایی از هزینه‌های مدیریت ریسک

یک کشاورز ممکن است برای به حداقل رساندن ریسک خرابی، اقدام به نگهداری قطعات یدکی برای ماشین‌آلات مزرعه نماید. قطعات یدکی در اینجا، منابع محسوب می‌شوند و هزینه این منابع، ارزشی است که قطعات یدکی دارند.

بیمه یکی از شیوه‌های رایج مدیریت ریسک است. در این مورد، هزینه، مشخص و به راحتی قابل شناسایی می‌باشد: حق بیمه.

یک کشاورز ممکن است تصمیم بگیرد به جای یک محصول آسیب‌پذیر در برابر خشکی، یک محصول مقاوم به خشکی کشت نماید. اما ممکن است قیمت بازاری محصول مقاوم به خشکی کم‌تر از قیمت بازاری محصول آسیب‌پذیر در برابر خشکی باشد. در اینجا هزینه کشاورز، بیش‌تر می‌شود که به دلیل پرورش محصول مقاوم به خشکی (محصول ارزان‌تر) بر او تحمیل می‌شود.

یک کشاورز ممکن است تصمیم به استفاده از یک نظام تولیدی پیچیده‌تر بگیرد. در این مورد، هزینه به صورت زمان اضافی‌ای است که برای مدیریت لازم می‌باشد. هزینه یک پاسخ به ریسک به هر صورتی که باشد، انتخاب کشاورز برای راهکار مدیریت ریسک را نیز تحت تأثیر قرار می‌دهد.

مثالی از کاهش عواقب نامساعد

یک کشاورز که در غرب آفریقا کاساوا^۱ کشت می‌کند از رادیو شنیده است که در منطقه‌ی آن‌ها آفت زنگ گیاهی وجود دارد. او در برابر ریسک امکان حمله آفت زنگ گیاهی به محصولاتش چه کاری باید انجام دهد؟

ابتدا باید بداند چه میزان احتمال دارد مزرعه‌اش تحت تأثیر آفت قرار گیرد؟

او می‌داند که یکی از راه‌های اجتناب از مشکل احتمالی، برداشت زودهنگام محصولاتش است. اما انجام این کار به معنای محصولات کم‌تر خواهد بود که احتمالاً پول کم‌تری را به دنبال خواهند داشت. اقدام به این کار دارای ریسک است.

۱. کاساوا (Cassava) گیاهی از تیره فرفریون است که بومی مناطق آمریکای جنوبی است.

او علاقه‌ای به ریسک کردن ندارد. او یک فرد ریسک‌گریز است. هزینه‌ی این اقدام، کاهش احتمالی درآمد را همراه خواهد داشت. اما عدم انجام آن ممکن است منجر به از دست رفتن کل محصول شود. بنابراین، درآمد کم‌تر ممکن است بهتر از ریسک نداشتن درآمد باشد.

کشاورز تصمیم می‌گیرد محصولاتش را زود هنگام برداشت کند. به این ترتیب او می‌داند مقداری درآمد خواهد داشت که بهتر از امکان نداشتن هیچ درآمدی خواهد بود. هنگامی که ریسک به عنوان احتمال سود یا ضرر تلقی می‌شود، تصمیم از حذف کلی ریسک به منظور تلاش برای ایجاد تعادل بین درآمد احتمالی که کشاورز مایل به پذیرش آن است و میزانی که کشاورز مایل به پرداخت آن برای کاهش ریسک می‌باشد، تغییر می‌کند.

این تعادل به موارد زیر بستگی دارد:

- ◀ میزان پرخطر بودن خود اقدام؛
 - ◀ نگرش کشاورز نسبت به ریسک؛
 - ◀ منابع اختصاص یافته؛
 - ◀ دستاوردهایی که برای پوشش دادن ریسک باید از آن‌ها صرف نظر کرد.
- این تصمیم، پیچیده و در ارتباط با توانایی کشاورز در پذیرش ریسک است. برای سنجش هزینه ریسک و تأثیر آن بر درآمد بالقوه، باید کشاورز حداقل درک اولیه از اقتصاد مزرعه داشته باشد.

مثالی برای اجتناب از مشکلات احتمالی

در ابتدای هر فصل، یک کشاورز نگران خرابی احتمالی تراکتور قدیمی‌اش می‌باشد. برای کاهش احتمال وقوع این اتفاق، ممکن است او:

- ◀ پیش از استفاده از تراکتور، تعمیرات اساسی انجام دهد؛
- ◀ برخی از قطعات یدکی را برای تراکتور آماده داشته باشد؛
- ◀ به منظور اجتناب کلی از ریسک، به طور منظم تراکتور را سرویس کند.

اگرچه ممکن است این اقدامات جلوی خرابی را نگیرند اما کشاورز احتمال وقوع آن را کاهش می‌دهد.
توانایی‌های ریسک‌پذیری کشاورزان به وسیله تعهدات آنها تعیین می‌گردند.
برخی از شاخصه‌های توان ریسک‌پذیری عبارتند از:

– سود ناخالص

سود ناخالص عبارت است از اختلاف میان درآمد یک شرکت یا مزرعه و هزینه‌های متغیر. هرچه سود ناخالص بیش‌تر باشد، کشاورز می‌تواند درآمدزایی و توانایی ریسک‌پذیری بیش‌تری داشته باشد.

– جریان نقدینگی یا ذخیره پولی

کلیه کشاورزان برای تأمین هزینه‌های زندگی خانوار، بازپرداخت وام‌ها و دیگر مخارج نیازمند پرداخت نقدی هستند. انتظار می‌رود که مزرعه برای تأمین هزینه‌ها، درآمد زایی داشته باشد. جریان نقدینگی عبارت است از فروش مورد انتظار منهای مخارج، هرچه جریان نقدینگی کم‌تر باشد، ذخیره نقدی و توان ریسک‌پذیری کشاورز کم‌تر خواهد بود. در صورت بروز یک شوک مانند افزایش ناگهانی هزینه‌ها یا شیوع بیماری‌هایی که منجر به تلفات زیاد دام‌ها می‌شود یا خشکسالی و محصولات نامرغوب، کشاورزانی که دارای یک "بالشتک نقدی" هستند، بهتر می‌توانند با این ریسک‌ها مقابله کنند.

مثالی از جریان نقدینگی

فرض کنید سه کشاورز وجود دارند که هر کدام روی مزارع ۲۰ هکتاری با ماشین‌آلات مشابهی کار می‌کنند. هر سه کشاورز دارای بدهی معوقه به دلیل خرید بذر و کودهای اصلاح شده هستند. کشاورز ۳ هنگامی که در بیمارستان بستری بود برای تأمین هزینه استخدام نیروی کار، ۱۰۰ دلار قرض کرد. در زیر، مقایسه سه وضعیت مالی مربوطه خلاصه شده است.

کشاورز ۳	کشاورز ۲	کشاورز ۱	
۲۱۰ دلار	۱۸۰ دلار	۲۲۰ دلار	درآمد ناخالص
۸۰	۶۰	۸۰	هزینه‌های متغیر
۱۳۰	۱۲۰	۱۴۰	سود ناخالص

جریان ورودی

۱۰۰	-	-	وام
۲۱۰	۱۸۰	۲۲۰	درآمد
۳۱۰	۱۸۰	۲۲۰	جریان ورودی کل

جریان خروجی

۸۰	۱۰	۱۰	بازپرداخت بدهی
۱۰۰	۱۰۰	-	اجاره
۸۰	۶۰	۸۰	مخارج
۲۶۰	۱۷۰	۹۰	جریان خروجی کل
۵۰	۱۰	۱۳۰	جریان نقدینگی خالص

در اینجا می‌بینیم که کشاورز ۱ بالاترین سود ناخالص و بیش‌ترین جریان نقدینگی را دارد. کشاورز ۱ می‌تواند ریسک بیش‌تری را نسبت به کشاورزان ۲ یا ۳ مد نظر داشته باشد و دارای توان ریسک‌پذیری بیش‌تری است. اگر درآمد ناخالص ۶۰ دلار کاهش یابد، نمایشی سریع از این موضوع را می‌توان مشاهده کرد. در این موقعیت، کشاورز ۱ همچنان یک جریان نقدینگی مثبت دارد اما کشاورزان ۲ و ۳ دارای جریان نقدینگی منفی خواهند بود. این امر مجدداً نشان می‌دهد که کشاورز ۱ قادر به پذیرش ریسک‌های بزرگ‌تری می‌باشد.

نکات کلیدی

درک ریسک به مروجان کشاورزی کمک خواهد کرد به کشاورزان درباره چگونگی ارزیابی ریسک‌ها و انتخاب راهکارهای مدیریت ریسک، مشاوره درست دهند. موارد زیر نکاتی کلیدی هستند که باید آن‌ها را در نظر داشت.

برخی از کشاورزان معتقدند که باید سعی کنند تمامی ریسک‌ها را از بین ببرند. کشاورزانی که از ریسک کردن وحشت دارند، سعی خواهند کرد که احتمال ضرر و زیان را محدود سازند حتی اگر این کار به معنای کاهش احتمال سوددهی باشد. آن‌ها ضمن اجتناب از ریسک، خواهان افزایش درآمد هستند. با این حال، افزایش درآمد تقریباً همیشه مستلزم ریسک‌پذیری می‌باشد. ریسک اغلب مشوق تغییرات مثبت است.

ریسک لزوماً برای یک کشاورز واحد، خوب یا بد نیست. ریسک تنها توصیف‌کننده‌ی فرصتی است که کشاورز با پیروی از یک برنامه تولیدی خاص، از آن استفاده می‌کند. به نوعی، درک ریسک به کشاورز در درک دستاوردهای منفی و مثبت تصمیمات گرفته شده کمک می‌کند. ریسک، روشی برای توصیف فرصتی است که کشاورز هنگام تصمیم‌گیری از آن استفاده می‌کند.

کشاورزانی که از ریسک کردن لذت می‌برند معمولاً نخستین افراد برای اتخاذ روش‌های جدید هستند. این امر باعث پیشرفت در فناوری می‌گردد. ریسک می‌تواند منجر به سود یا زیان شود.

ریسک‌های مرتبط با کشاورزی، موقعیت‌هایی را هم برای سود و هم برای زیان ایجاد می‌کنند. به طور کلی، هرچه ریسک بزرگ‌تر باشد، احتمال ضرر یا سود بیش‌تر است. با علم به این موضوع، کشاورزان می‌توانند تصمیم بگیرند که تا چه حدی از فرصت‌ها استفاده کنند. هرچه ریسک بزرگ‌تر باشد، احتمال ضرر یا سود بیش‌تر است.

وجود ریسک برای کشاورز هزینه‌ای به همراه ندارد.

اطلاعات لازم برای تصمیم‌گیری

تصمیمات درست در مدیریت ریسک به اطلاعات دقیق بستگی دارند که به نوبه‌ی خود مستلزم داده‌های قابل اعتماد می‌باشند. اطلاعات درست، یکی از مفیدترین دارایی‌هایی است که یک کشاورز می‌تواند برای کمک به اتخاذ تصمیمات منطقی در مدیریت ریسک، داشته باشد. منابع مختلفی از اطلاعات در دسترس هستند. مناسب‌ترین جا برای یافتن اطلاعات به نوع ریسکی که کشاورز باید مدیریت کند، بستگی دارد.

سوابق مزرعه

کلیه‌ی کشاورزانی که قادر به انجام این کار هستند باید سوابقی را از کسب‌وکار مزرعه‌ی خود ثبت کنند. کشاورزانی که قادر به انجام این کار نیستند باید به فکر کمک گرفتن باشند. سوابق مزرعه بهترین منبع برای داده‌های تاریخچه تولید هستند. این داده‌ها را می‌توان به وسیله اطلاعات خارج از مزرعه، به ویژه اطلاعات مربوط به بازار و آب و هوا، گسترش داد و تکمیل کرد. با این حال، اطلاعات خارج از مزرعه به خودی خود مفید نیستند. برای گرفتن تصمیمات مدیریتی آگاهانه، دانستن سوابق مزرعه لازم است.

سوابق مزرعه شامل داده‌های مربوط به تولیدات، عملکرد، استفاده از کودها و مواد شیمیایی، بذرها و نیروی کار است.

سوابق مزرعه، گزارشی از تصمیمات گذشته‌ی کشاورزان در رابطه با عملکرد مزرعه‌شان را فراهم می‌کند. این گزارش‌ها شامل داده‌ها و اطلاعاتی درباره عملکرد محصولات، تولیدات دامی، هزینه‌ها و درآمد می‌باشند. سوابق مزرعه، شاخصی از دارایی‌های مورد استفاده در مزرعه را ارائه می‌کنند. آن‌ها همچنین ارائه‌دهنده شاخصی از ظرفیت کشاورز برای تولید و فروش محصولات هستند. اگر این سوابق به دقت ثبت شوند، نشان‌دهنده تغییرات سطح تولید و قیمت‌هایی هستند که کشاورز با گذشت زمان تجربه کرده است.

سوابق مزرعه به کشاورز در بررسی تصمیمات گذشته‌اش و نتایج آن تصمیمات کمک می‌کند. به وسیله این گزارشات، کشاورزان قادرند تا درباره تصمیماتشان تامل و ترجیحات مخاطره آمیز خود را ارزیابی کنند. اطلاعات جمع آوری شده در مورد روندهای گذشته، باید به آنان در اتخاذ تصمیمات بهتر در مدیریت مزرعه کمک کند. سوابق مزرعه همچنین تصویری از ریسک‌هایی که کشاورزان در گذشته با آنها مواجه شده‌اند فراهم می‌کنند. آنها شاخصی از تصمیمات گرفته شده در مدیریت ریسک و عواقب آنها را ارائه می‌نمایند. چنین اطلاعاتی می‌تواند به شناسایی هر گونه تغییری که باید در آینده در رابطه با مدیریت ریسک صورت گیرد، کمک کند. پاسخ بسیاری از سوالات مربوط به ریسک را می‌توان در سوابق مزرعه یافت:

◀ احتمال سال‌های کم بارش یا خشکسالی چقدر است؟ خشکسالی بر عملکرد (میزان تولید) چه تأثیری دارد؟ میزان تغییر عملکرد در طول سال‌ها چه مقدار بوده است؟

◀ کدام محصولات عملکرد بهتری داشته‌اند؟ عملکرد دام‌های نگهداری شده چگونه بوده است؟

◀ تناوب‌های زراعی چه تأثیری داشته‌اند؟ آیا تغییر در تناوب می‌تواند نتایج مطلوب‌تری در پی داشته باشد؟

◀ از کدام شیوه‌های تولیدی، نظام‌های کشت و زرع و زمانبندی عملیات‌های میدانی استفاده شده است؟ با چه نتیجه‌ای؟ آیا یک تغییر، نتیجه مطلوب‌تری به دنبال خواهد داشت؟

◀ چند درصد از محصولات در زمان برداشت به فروش رسیده‌اند؟ آیا برای بازپرداخت بدهی‌ها، اقدام به فروش زود هنگام محصولات شده است؟

◀ راهکار بازاریابی تا چه حدی اثرگذاری دارد؟ تغییرات قیمت بر سودآوری مزرعه چه تأثیری داشته‌اند؟

سوابق مزرعه ضمن فراهم ساختن اطلاعات مفید درباره آنچه که در گذشته اتفاق افتاده است، اطلاعات بسیار اندکی درباره آنچه که در آینده اتفاق خواهد افتاد فراهم می‌کند. کشاورزان برای دستیابی به این اطلاعات، باید به منابع اضافی تهیه شده

توسط دیگر سازمان‌ها یا افراد رجوع کنند تا آنها را به درک بهتر روندهای گذشته و پیش‌بینی روندهای آتی قادر سازد. با این حال هیچ‌گونه اطلاعاتی وجود ندارد که کشاورزان را قادر به پیش‌بینی مطمئن نسبت به آنچه که در آینده روی خواهد داد، بکند.

اطلاعات خارج از مزرعه

اطلاعات مربوط به خارج از مزرعه، همان‌طور که به نظر می‌رسد، شامل اطلاعات به دست آمده از منابعی به جز مزرعه می‌باشد. چنین اطلاعاتی برای اتخاذ تصمیمات درست در مدیریت مزرعه حیاتی هستند.

یک کشاورز می‌تواند از منابع مختلفی اطلاعات کسب کند، برای مثال:

- ◀ سایر کشاورزان
 - ◀ تأمین‌کنندگان محصولات کشاورزی
 - ◀ معامله‌گران کشاورزی
 - ◀ خدمات ترویجی
 - ◀ خدمات مشاوره‌ای خصوصی / کالا
 - ◀ انتشارات و پخش‌کنندگان (برای مثال رادیو) آمارهای کشاورزی
 - ◀ مجلات و خبرنامه‌های کشاورزی
- به عنوان مروجان کشاورزی، مشاوره دادن به کشاورزان درباره اینکه در کجا بهتر می‌توانند اطلاعاتی که لازم دارند را بیابند، وظیفه‌ی شماست.

کشاورزان باید آمارهای منتشر شده را با سوابق خود مقایسه کنند.

اکثر کشورها اطلاعات آماری درباره عملکرد و قیمت‌های محصولات مختلف، تولید و منتشر می‌کنند. این اطلاعات اغلب برای مقایسه با اطلاعات جمع‌آوری شده از سوابق مزرعه خود کشاورزان، مفید است. مروجان کشاورزی باید در دسترسی به این اطلاعات به کشاورزان کمک کنند. چنین مقایسه‌ای می‌تواند به کشاورزان کمک کند تا اثرگذاری تصمیماتشان در مدیریت مزرعه را به وسیله تعیین نحوه مقایسه مزرعه شان با مزارع مجاور، بررسی کنند. اگر چه آنها باید مزارع مشابه را با یکدیگر

مقایسه کنند. مقایسه عملکرد مزرعه شان با مزارعی در مناطق مختلف آب و هوایی یا کشاورزی هیچ فایده‌ای نخواهد داشت.^۱

اطلاعات منتشر شده شامل میانگین عملکردها، قیمت محصولات و هزینه نهاده‌ها می‌باشد.

کشاورزان باید به انواع اطلاعاتی که لازم دارند بیندیشند و منابع مناسب و قابل اطمینان برای آن اطلاعات را پیدا کنند. ممکن است آنها به اطلاعات ساده عرضه و تقاضا و قیمت‌های بازاری یا مقایسه‌ها یا پیش‌بینی‌های پیچیده تری در مورد روند آتی بازار، نیاز داشته باشند. در برخی از کشورها ممکن است خدمات اینترنتی بسیار پیچیده‌ای با قیمت‌های لحظه‌ای و اطلاعات پیچیده بازاریابی در دسترس باشد. کشاورزان در بسیاری از کشورها به طور فزاینده‌ای در حال دستیابی به اطلاعات قیمت‌ها از طریق گوشی‌های همراه هستند.

خدمات ترویجی، منابع اطلاعاتی با ارزشی هستند.

کشاورزان در حال دریافت خدمات ترویجی در قالب بروشورهای ترویجی در مورد مراقبت از درختان زیتون - اردن

۱. همچنین به "تجزیه و تحلیل کسب و کار کشاورزی (FARM BUSINESS ANALYSIS)" (راهنما ۳ توسعه مدیریت مزرعه) رجوع کنید.

کشاورزان در داخل و خارج از مغازه‌های محصولات کشاورزی در حال تبادل اطلاعات - آفریقای جنوبی

تأمین‌کنندگان محصولات کشاورزی مرتب با کشاورزان در ارتباطند و به خوبی اطلاع‌رسانی می‌شوند.

کشاورزان در حال یادگیری فرآیندها در یک مزرعه پرورش ماهی و تبادل نظر - بوتسوانا

کشاورزان دارای کسب و کار مشابه، می‌توانند کمک زیادی به یکدیگر بکنند.

ممکن است کشاورزان مجبور به پرداخت هزینه برای گرفتن اطلاعات باشند. در چنین مواردی آنها باید اطلاعات را مانند نهاده‌های مزرعه خود در نظر بگیرند و اصول هزینه و عملکردهای نهایی را بر آنها اعمال کنند. کشاورزان نباید بیش از مقداری که اطلاعات بر سودشان می‌افزاید، برای آن هزینه کنند.

اطلاعات، نوعی نهاده هستند.

در پایان، کشاورزان باید درباره کیفیت اطلاعاتی که می‌توانند کسب کنند نیز تامل نمایند. برخی از منابع اطلاعاتی ممکن است نسبت به سایر منابع، دقیق‌تر و قابل اطمینان‌تر باشند. اگر کشاورزان متوجه شوند که اطلاعات به تصمیمات بهتر و نتایج مطلوب منجر نمی‌شود باید در نیازها و منابع اطلاعاتی خود تجدیدنظر کنند.

سایر اطلاعات

کشاورزان ممکن است به داده‌هایی فراتر از داده‌های بازار و تولید نیاز داشته باشند. آنها ممکن است به اطلاعاتی نیاز داشته باشند که به آنان در گزینش فناوری‌های جدید، درک مسائل حقوقی و قراردادی و حفظ بهتر محیط مزرعه کمک کند. چنین اطلاعاتی می‌تواند شامل موارد زیر باشد:

- ◀ قوانین مالیاتی
- ◀ مقررات واردات / صادرات
- ◀ قوانین زیست محیطی
- ◀ حفاظت از منابع
- ◀ ایمنی غذایی
- ◀ کیفیت آب
- ◀ بهداشت حیوانات
- ◀ برنامه‌ها و سیاست‌های مزرعه داری

تمامی این حوزه‌ها می‌تواند تصمیمات گرفته شده توسط کشاورز و ریسک را تحت تأثیر قرار دهند. مجدداً یادآور می‌شود شناسایی منابع این اطلاعات و انتقال آنها به کشاورزان، وظیفه مروجان کشاورزی می‌باشد.

فصل دوم:

رویکردهای مدیریت ریسک

نکات اصلی فصل ۲

انواع ریسک

ریسک را می‌توان به گروه‌های تولیدی، بازاریابی، مالی، انسانی و نهادی دسته‌بندی کرد. منشاء ریسک تولید، عدم اطمینان از عواملی است که بر کمیت و کیفیت تولید مزرعه اثر می‌گذارند. ریسک بازاریابی به سبب تنوع قیمت محصولات و عدم اطمینان از قیمت‌های آتی بازار وجود دارد. ریسک مالی زمانی اتفاق می‌افتد که به منظور تأمین مالی کسب و کار مزرعه، پول قرض گرفته می‌شود. ریسک نهادی به سبب تغییرات غیر قابل پیش‌بینی در ارائه خدمات روی می‌دهد و ریسک انسانی به ریسک‌هایی در کسب و کار مزرعه اشاره دارد که منشا آن‌ها بیماری‌های انسانی و مسایل شخصی خانواده مزرعه است.

راهبردهای مدیریت ریسک

به منظور مقابله با انواع ریسک‌ها، راهبردهایی تدوین شده‌اند. کشاورزان اغلب به طور همزمان تهدید انواع مختلف ریسک‌ها را تجربه می‌کنند. راهبردهای کاهنده ریسک، معمولاً در ترکیب با یکدیگر استفاده می‌شوند زیرا هیچ‌یک از راهبردها، هیچ‌گاه نمی‌تواند به تنهایی کلیه ریسک‌های احتمالی را پوشش دهد. کشاورزان باید ریسک‌ها را به طور همزمان در نظر بگیرند و رویکردی یکپارچه برای مدیریت بهتر تدوین کنند. آن‌ها باید مزایا و معایب هر گزینه مدیریت ریسک را، هم به صورت تکی و هم در ترکیب با یکدیگر مشخص کنند. هر کشاورز باید یک راهبرد مناسب را بر مبنای اهداف خود، نگرش خود نسبت به ریسک و وضعیت شخصی و مالی خود، انتخاب کند.

مقدمه

معمولاً هر زمانی که عواقب یک تصمیم در زمان تصمیم‌گیری، کاملاً مشخص نیست، ریسک اتفاق می‌افتد. راه‌های مختلفی برای مدیریت ریسک وجود دارد. ممکن است کشاورزان از وقوع یک رویداد نامطلوب جلوگیری کنند یا ممکن است در صورت وقوع رویداد نامطلوب، اقداماتی را برای کاهش عواقب نامساعد آن انجام دهند. در صورت امکان، هر دو کار باید صورت گیرد.

راهبردهای مدیریت ریسک را می‌توان در قالب گروه‌های تولیدی، بازاریابی، مالی، انسانی و نهادی دسته‌بندی کرد. هر چند این راهبردها در این فصل به صورت تکی در نظر گرفته می‌شوند ولی اغلب در ترکیب با یکدیگر استفاده می‌شوند. کشاورزان، راهبردها را بر مبنای اهداف خود، نگرش خود نسبت به ریسک و وضعیت شخصی و مالی خود، انتخاب و با یکدیگر ترکیب می‌کنند. هر خانواده‌ی مزرعه‌دار باید روش‌های مخصوص خود را برای مقابله با ریسک‌ها پیدا کند. پاسخ‌های کشاورزان به ریسک به میزان تنوع ریسک‌هایی که مزارع‌شان را تحت تأثیر قرار می‌دهد، متنوع می‌باشد. باید این نکته را در نظر داشت که هر راهبردی که انتخاب شود، بهایی خواهد داشت. این بها می‌تواند یک هزینه مستقیم مانند پرداخت‌های بیمه یا یک هزینه غیر مستقیم مانند از دست دادن یک سود بالقوه یا صرف زمان بیش‌تر برای مدیریت مزرعه، باشد. یک کشاورز خوب سعی در ایجاد تعادل بین مدیریت ریسک و سودآوری خواهد کرد.

توجه: هزینه‌های مربوط به هر راهبرد مورد بحث قرار نگرفت زیرا این موضوع برای موقعیت هر کشاورز، منحصر به فرد می‌باشد.

مخاطرات تولید (ریسک تولید)

ریسک تولید از عدم اطمینان در باره عواملی نشأت می‌گیرد که کمیت و کیفیت تولید مزرعه را تحت تأثیر قرار می‌دهد (به عنوان مثال آب و هوا، بیماری‌ها و آفات). این موضوع با معرفی فناوری‌های جدید نیز اوج می‌گیرد. از راهبردهای متعددی می‌توان برای کاهش ریسک تولید استفاده کرد.

نهاده‌های کاهش دهنده ریسک

نهاده‌های کاهنده ریسک، نهاده‌های تولیدی هستند که احتمال کمیت و کیفیت بهتر محصولات مزرعه را افزایش می‌دهد. از کودها و کمپوست برای کاهش ریسک عملکرد پایین استفاده می‌شود. از سموم دفع آفات و روش‌های مدیریت تلفیقی آفات (IPM) به منظور کاهش ریسک آسیب به محصولات و از آبیاری برای کاهش ریسک بارش کم استفاده می‌شود.

کلیه نهادها لزوماً ریسک را کاهش نمی‌دهند. برای مثال حتی با وجود استفاده از کودها، محصول همچنان به بارش، که ممکن است مطلوب باشد یا نباشد، وابسته است. در زمان پایین بودن سطح رطوبت خاک، حتی با استفاده از کودها همچنان ثمردهی اندک خواهد بود.

با این حال کشاورزان در یک زمان تنها یک نوع از ریسک تولید را تجربه نمی‌کنند. آنها اغلب ریسک آب و هوای نامطلوب، آفات و علف‌های هرز را در یک زمان تجربه می‌کنند. استفاده از یک نهاد کاهنده ریسک واحد مانند بذر مقاوم به خشکی، از ثمردهی کم حاصل از آسیب آفات و حشرات جلوگیری نمی‌کند.

نهاده‌های کاهنده ریسک باید با توجه به هزینه استفاده شان سنجیده شوند.

به منظور تعیین اینکه آیا یک نهاد، ریسک عملکردهای اندک را کاهش خواهد داد، کشاورزان باید به طور همزمان عواملی را در نظر داشته باشند. آنان باید با توجه به دیگر عواملی که تولید را تحت تأثیر قرار می‌دهند، درباره محتمل‌ترین اثری که نهاد بر محصولشان دارد، بیندیشند.

برای مثال، بذرهای هیبریدی (ترکیبی) ممکن است باعث افزایش عملکرد در سال‌های پر بارش شوند اما در سال‌های کم بارش، نسبت به گونه‌های سنتی، عملکرد ضعیف تری را به همراه خواهند داشت.

کشاورزان باید از خود بپرسند که آیا درآمد مورد انتظار با استفاده از یک نهاد، می‌تواند افزایش ریسک دخیل را جبران کند یا خیر. اساساً کشاورزان باید هزینه‌ها و منافع استفاده از یک نهاد را به عنوان یک راهبرد کاهنده ریسک بسنجند.

فناوری‌های کاهنده ریسک

کشاورزان می‌توانند با یادگیری و به کارگیری فناوری‌ها و شیوه‌های طراحی شده برای مقابله با ریسک‌های رایج در منطقه تولیدی شان، ریسک را کاهش دهند. برای مثال، انواع جدیدی از بذرها و دام‌هایی با ویژگی‌های خاص در حال توسعه و پرورش هستند، از جمله موارد زیر:

- ◀ بذرهای مقاوم به خشکی برای ذرت؛
- ◀ بذرهای مقاوم، سورگوم (sorghum)، در برابر پرندگان
- ◀ گونه‌های بذری مقاوم به بیماری‌ها و آفات؛
- ◀ گونه‌های دامی مقاوم به بیماری‌ها؛
- ◀ دام‌های پرورش یافته به منظور بهره‌وری بهتر؛
- ◀ آبیاری محصولات با ارزش؛
- ◀ محصولات و دام‌های پرورش یافته به طور ویژه برای بهبود قابلیت فروش.

پیاده‌سازی فناوری‌های کاهنده ریسک می‌تواند دشوار باشد اما در صورت موفقیت می‌تواند سودمند باشد.

در بسیاری از کشورها مثال‌هایی از چگونگی ایجاد فرصت‌های اقتصادی مناسب برای مقابله با ریسک‌های موجود در تولید دام به وسیله فناوری ژنتیک وجود دارد. برای مثال، برنامه‌هایی جهت تولید احشام با کیفیت بالاتر برای ارائه به کشاورزان محلی تهیه شده‌اند که دسترسی آنان به بازارهایی با قیمت‌های بیش‌تر را ممکن می‌سازد.

مثالی از معرفی تکنیک‌های جدید

یک کشاورز در سوازیلند (کشوری در جنوب آفریقا)، گاوهای شیره‌وارداتی را از یک پروژه کمک فنی دریافت کرد. این گاوها با ریسک‌های تولیدی مواجه شدند زیرا نمی‌توانستند به آسانی با شرایط زیست محیطی سوازیلند سازگار شوند. برای کاهش این ریسک‌های تولیدی، کشاورز تصمیم گرفت تا نژاد گاوهای وارداتی را با گونه‌های محلی، به عنوان راهی برای افزایش مقاومت آنان به بیماری‌ها، ترکیب کند.

انتخاب شیوه‌های کم ریسک

یکی از راه‌های کاهش ریسک تولید، انتخاب یک کسب و کار کشاورزی با ریسک اندک می‌باشد. در این شرایط کشاورزان اطمینان را به جای سودآوری احتمالی انتخاب می‌کنند. یک کشاورز ممکن است از یک کسب و کار با درآمد احتمالی بالا که البته ریسک ضرر بالایی هم دارد، صرف نظر کند و در عوض کسب و کاری را انتخاب کند که سودآوری کم‌تر و همچنین ریسک کم‌تری دارد.

برای مثال، برخی از کشاورزان خرده مالک ممکن است یک گونه مقاوم به خشکی از سورگوم یا ارزن را به گونه‌های پربازده که می‌توانند در زمان خشکسالی با شکست مواجه شوند، ترجیح دهند.

ریسک، اغلب با عدم آشنایی با یک گونه همراه می‌باشد. اگر چه عملکرد یک گونه اصلاح شده ممکن است پایدارتر از گونه‌های محلی باشد اما ممکن است کشاورزان، دانش و تجربه پرورش گونه‌های اصلاح شده را نداشته باشند. این فقدان تجربه می‌تواند منجر به این شود که کشاورز، ریسک پرورش گونه جدید را بیش از اندازه ارزیابی کند. کشاورزان معمولاً از تفاوت‌های تنوع عملکردی محصولات در ارتباط با خاک‌ها و شیوه‌های پرورشی مختلف و دیگر عوامل درمزرعه آگاه می‌باشند. به سبب تفاوت‌های بسیار، ممکن است یک کشاورز یک روش خاص را پرریسک در نظر بگیرد در حالی که کشاورز دیگر آن را کم ریسک بداند.

کشاورزان اغلب ترجیح می‌دهند به استفاده از محصولات و شیوه‌های تولیدی آشنا ادامه دهند.

انعطاف پذیری نظام کشاورزی

انعطاف پذیری نظام کشاورزی یک راهکار مهم در مدیریت ریسک است. یک نظام کشاورزی منعطف، به کشاورز این امکان را می‌دهد تا تغییراتی سریع یا کوتاه مدت در تولید و فروش ایجاد کند.

کشاورزانی که محصولات نقدی می‌فروشند نیز ممکن است با استفاده از پول نقد،

در صورت کاهش قیمت محصول نقدی اصلی، به کسب و کار دیگر روی آورند و این گونه ریسک را کاهش دهند.

با منعطف نگه داشتن نظام‌های کشاورزی، کشاورزان قادر به تصمیم‌گیری در پاسخ به تغییر شرایط هستند. ضمن کار کردن با برنامه‌های تولیدی عمومی، آنها باید گزینه‌های خود را به منظور پاسخ به فرصت‌ها و ریسک‌های موجود، تا حد ممکن داشته باشند.

مثال‌هایی از انعطاف‌پذیری

◀ به عنوان پاسخی به تغییرات بازار، محدوده زمین‌های زیر کشت و/یا تعداد دام‌هایی که نگهداری می‌شوند را متنوع سازید.

◀ در زمان‌های کم بارش، زمین را آیش دهید (غیر مزروع نگه داشتن) تا از ریسک هزینه غیر ضروری بر نهاده جلوگیری کنید.

◀ در صورت مناسب بودن قیمت‌ها در آینده، نظام کشاورزی را به وسیله افزایش کسب و کارهای موجود (به عنوان مثال، موجودی‌های کوچکی از خوک‌ها، گوسفندان و طیور)، گسترش دهید.

◀ به جای خرید یا اجاره ماشین‌آلات از نیروی کار بهره‌گیرید.

◀ زمان کاشت را گسترش و محدوده زیر کشت را افزایش دهید.

اگر یک محصول غذایی زود کاشته شده از بین برود، کشاورز می‌تواند یک گونه مقاوم‌تر به خشکی را مجدداً کشت نماید. اگر کشاورزان حس کنند که هیچ کدام موفق نخواهند بود، ممکن است تصمیم بگیرند که محدوده زیر کشت یک محصول اساسی دیگر را با اهداف ایمنی غذایی، افزایش دهند.

با این حال باید توجه داشت که انعطاف‌پذیری برای کلیه کسب و کارها امکان‌پذیر نمی‌باشد. برای مثال، محصولات درختی عموماً انعطاف‌ناپذیرند. این کسب و کارها را نمی‌توان به راحتی و به سرعت تغییر داد. اگر چه برای مثال، کشاورزان قهوه می‌توانند به وسیله هرس سنگین - به امید خوب بودن ثمردهی در زمان افزایش دوباره قیمت‌ها- به پایین بودن قیمت پاسخ دهند.

تنوع بخشیدن به تولید

متنوع‌سازی، ریسک را پخش می‌کند و این یک راهکار مدیریت ریسک موفق است زیرا تمام کسب و کارها و عملیات‌های مزرعه با تغییر شرایط، احتمالاً به شیوه یکسانی تحت تأثیر قرار نخواهند گرفت. برخی از تکنیک‌ها عبارتند از:

- ◀ مدیریت چندین کسب و کار کشاورزی در کنار یکدیگر و در یک زمان (یا در فصل مشابه)؛
- ◀ مشارکت در کسب و کارهای کشاورزی یکسان در مکان‌های فیزیکی مختلف؛
- ◀ مشارکت در کسب و کارهای کشاورزی یکسان در طول دوره‌های زمانی (یا فصلی) متوالی؛
- ◀ درآمدزایی از طریق فعالیت‌های خارج از مزرعه.

مدیریت چندین کسب و کار در کنار یکدیگر و در یک زمان (یا در فصل مشابه)

انواع مختلفی از این راهبرد مدیریت ریسک وجود دارد. برای مثال، کشاورزانی که نگران این مسئله هستند که احتمال دارد محصول همیشگی آنها به سبب آفات از بین برود، ممکن است تصمیم بگیرند که در یک فصل بیش از یک محصول (به معنای کسب و کار چندگانه) تولید کنند. آنها محصولاتی را انتخاب خواهند کرد که مقاومت بیشتری به آفات و بیماری‌ها دارند.

مثال دیگر، کشت مخلوط است که یکی از شیوه‌های رایج متنوع‌سازی محصول می‌باشد. محصولاتی که مقاومت بیشتری به خشکی دارند ممکن است به همراه محصولات غذایی کشت شوند تا اطمینان حاصل شود که برای تلاش شده برای آماده‌سازی زمین، بازدهی وجود خواهد داشت.

در بسیاری از کشورها، سورگوم و ذرت در کنار یکدیگر کشت می‌شوند؛ سورگوم در برابر خشکی مقاوم است اما نسبت به پرندگان آسیب‌پذیر می‌باشد، در حالی که ذرت ممکن است در خشکسالی از بین برود اما نسبت به آسیب پرندگان مقاومت بیشتری دارد.

کشاورزی ترکیبی که یکی از شیوه‌های سنتی در نواحی کم باران آفریقای جنوبی

است، مثالی از کشت مخلوط می‌باشد. در این حالت، کشاورز به معنای واقعی کلمه بذر سه یا چهار محصول (به عنوان مثال ذرت، سورگوم، کدوتنبل) را در یک کیسه با یکدیگر مخلوط می‌کند و در یک زمان آنها را در یک زمین مشابه می‌کارد. این شیوه به طور ویژه برای محافظت از تأمین غذای خانوار در زمان خشکسالی طراحی شده است. حتی اگر دو محصول از بین بروند، حداقل یک یا دو محصول دیگر وجود دارند که غذای خانواده را تأمین خواهند کرد.

اساساً، تنوع بخشیدن، کاربرد عملی ضرب المثلی است که می‌گوید "تمام تخم‌مرغ‌هایت را در یک سبد نگذار"

زنان کشاورز در حال آماده‌سازی زمین برای کسب و کارهای چندگانه - اتیوپی

کشت مخلوط لایوکائنا و ذرت - غنا

پرورش تلفیقی برنج، اردک و ماهی - لائوس

کشاورزان بسیاری در سراسر جهان - به ویژه کشاورزان خرده مالک - برای کاهش ریسک و بهبود کارایی شان در استفاده از منابع و پایداری منابع طبیعی پایه، کشاورزی و دام را با یکدیگر تلفیق می کنند.

مشارکت در کسب و کارهای کشاورزی یکسان در موقعیت‌های فیزیکی مختلف

این راهبرد مدیریت ریسک بر مبنای این باور است که محصولات رشد یافته یکسان در نواحی مختلف، سرنوشت یکسانی نخواهند داشت. محصولی که در منطقه اطراف خانه کاشته شده است، نسبت به همان محصول کشت شده در مکان‌های دیگر، به احتمال بیش‌تری مورد حمله جوندگان قرار می‌گیرد. یک قطعه زمین ممکن است نسبت به زمین دیگر حاشیه محافظتی بهتری در مقابل سرمازدگی داشته باشد. همچنین با کشت محصول در گونه‌های خاکی مختلف، کشاورز برای اجتناب از ریسک، تنوع ایجاد می‌کند: در یک سال خشک، محصول کاشته شده در خاک‌های شنی بالادست، ممکن است از بین برود؛ در یک سال پر باران، محصول کشت شده در یک زمین مرطوب دره رود، ممکن است از بین برود. زمین‌های مجاور رودخانه احتمالاً بتوانند آبیاری شوند. با بهره‌گیری از این تفاوت‌ها، کشاورزان می‌توانند ریسک‌های خود را پخش کنند و می‌توانند از این امر که حداقل یکی از سایت‌های تولیدی شان موفق خواهد شد، مطمئن شوند.

به منظور کاهش ریسک، کشاورزان ما می‌توانند محصولات را در نواحی مختلفی که در آن‌ها نوع خاک متفاوت است، کشت کنند.

مشارکت در کسب و کارهای کشاورزی یکسان در طول دوره‌های زمانی (یا فصلی) متوالی

کشاورزان همچنین در طول زمان تنوع ایجاد می‌کنند. از کاشت شطرنجی می‌توان برای مدیریت تأمین غذای خانوار و همچنین کاهش ریسک تنش آبی استفاده کرد. اگر یک محصول زودکشت شده در زمان گلدهی آب کافی دریافت نکند، محصولی که بعداً کشت می‌شود شاید تحت تأثیر این مشکل قرار نگیرد. برای مثال، جدول زیر تاریخ‌های کاشت شطرنجی برای ذرت را در بخش‌هایی از آفریقا، به منظور کاهش ریسک عدم اطمینان از بارش، نشان می‌دهد.

جدول ۱. تاریخ‌های کشت برنامه ریزی شده برای ذرت

ماه	اکتبر				نوامبر				دسامبر			
هفته	۱	۲	۳	۴	۱	۲	۳	۴	۱	۲	۳	۴
کشت اول												
کشت دوم					✓	✓	✓	✓				
کشت سوم									✓	✓	✓	✓

مثالی از تولید مرحله‌ای دام

یک کشاورز در استان مانیکا از کشور موزامبیک، تصمیم گرفت یک واحد تجاری پرورش جوجه گوشتی ۱۰۰۰ قطعه‌ای ایجاد کند. به دلیل سرمایه محدود برای جایگاه پرورش جوجه و نگرانی از بازار، وی تصمیم گرفت تولید را پراکنده انجام دهد و جوجه‌های خود را در دسته‌های ۲۵۰ واحدی پرورش دهد. با این کار او توانست فروش را گسترش دهد و جوجه‌های خود را با قیمت‌های رقابتی بفروشد. کشاورز به عنوان بخشی از راهکار تجاری خود، تولیدش را برای یکی از روزهای جشنواره افزایش داد تا افزایش تقاضا برای طیور در آن زمان را برآورده کند.

درآمد زایی از فعالیت‌های خارج از مزرعه

به سختی می‌توان خطرات کشاورزی را از خطرات مربوط به خانوار، به ویژه در میان کشاورزان خرده مالک، جدا کرد. در بسیاری از موارد، مزرعه و خانواده یک واحد هستند. بنابراین، اگرچه این یک راهبرد کشاورزی نیست، اما بسیاری از کشاورزان، پایداری درآمد خود را از طریق درآمد حاصل از فعالیت‌های خارج از مزرعه، حفظ می‌کنند. کشاورزان ممکن است به صورت پاره وقت در شهرها یا مزارع تجاری کار کنند یا یکی از اعضای خانواده آنها ممکن است شغل تمام وقت داشته باشد. بسیاری از خانوارهای دارای مزرعه، درآمد خود را با درآمد حاصل از فعالیت‌های خارج از مزرعه خود تأمین می‌کنند.

بسیاری از کشاورزان، پایداری درآمد خود را از طریق درآمد حاصل از فعالیت‌های خارج از مزرعه خود حفظ می‌کنند.

ملاحظات کلی

تنوع تولید برای مدیریت ریسک قیمت، عملکرد و درآمد مورد استفاده قرار می‌گیرد. برخلاف نهاده‌های کاهنده ریسک، که دارای اثرات متفاوتی در مزارع یا کسب و کارهاست، اثرات تنوع تولید تنها با مشاهده مزرعه قابل مشاهده است. اما با تنوع بخشیدن به فعالیت‌های تولید یا مشارکت در مزارع جایگزین کشاورزی، کشاورز دیگر از ترکیب بهینه منابع که بالاترین عملکرد ممکن را به دست می‌دهد، استفاده نمی‌کند. استفاده از فعالیت‌های مختلف تولید در مزارع مختلف ممکن است به زمان مدیریت بیش‌تر و احتمالاً انواع مختلف تجهیزات کشاورزی نیاز داشته باشد. به این ترتیب تنوع تولید، با آن که ریسک را به حداقل می‌رساند ولی اغلب درآمد بالقوه مزرعه را نیز کاهش می‌دهد.

به احتمال زیاد کشاورزان ریسک‌گریز حاضرند درآمد کم‌تر داشته باشند زیرا دغدغه اصلی آنها جلوگیری از خطر است. بعید است کشاورزانی که نسبت به ریسک بی تفاوت یا ریسک‌پذیر هستند، حاضر باشند درآمد کم‌تری به دست آورند زیرا

آنها احتمالاً به دنبال برنامه تولیدی هستند که بدون توجه به خطرات احتمالی، بالاترین درآمد خالص مورد انتظار (طی یک یا چند فصل) را به همراه خواهد داشت. در واقع، ریسک پذیر ممکن است به دنبال شرکت‌های پر ریسک برای کسب درآمد بیش تر باشد.

نمونه‌ای از یک فعالیت ترکیبی

یک کشاورز در مورد مناسب‌ترین ترکیب فعالیت‌های مزرعه خود بحث کرده است. به طور خاص او در حال تغییر نیم هکتار از زمین زیر کشت ذرت به لوبیا است. با افزودن این محصول جدید، او نگران خطر درآمد کم‌تر نیست، زیرا در این منطقه نوسان قیمت لوبیا از ذرت کم‌تر است. همچنین، الگوی تغییرات قیمت برای محصولات فروخته شده یکسان نیست. وقتی قیمت ذرت کاهش می‌یابد، قیمت لوبیا اغلب ثابت می‌ماند. نکته‌ای که او متوجه شده این است که باید خطر کاهش قیمت ذرت را در مقابل درآمد مورد انتظار از لوبیا در نظر بگیرد.

ذخایر نهاده‌ها و محصولات

متداول‌ترین ذخایر، انبارهای نهاده‌ها و محصولات کشاورزی است. به عنوان یک راهبرد کاهنده ریسک، این کالاها برای کاهش اثر رویدادهای نامطلوب ذخیره می‌شوند. ذخایر نهاده‌هایی مانند خوراک دام، کود و سایر مواد شیمیایی می‌تواند کشاورزان را از خطر تغییرات قیمت کوتاه مدت نهاده‌ها محافظت کند. ذخیره مواد غذایی در مزرعه همچنین می‌تواند امنیت را در برابر خطر خرابی محصول تأمین کند، اگر چه تلفات دانه ذخیره شده به دلیل آفات نیز می‌تواند قابل توجه باشد. این روش، یعنی ذخیره‌سازی نهاده‌ها و محصول، نیز مانند سایر راهبردهای مدیریت ریسک، هزینه در بر دارد. یکی از هزینه‌های بارز نگهداری ذخایر، ارزش واقعی آنهاست. منابع ذخیره شده محدود هستند و بازدهی ندارند. این می‌تواند بر درآمد خالص و جریان نقدی تأثیر منفی بگذارد.

انبار سنتی غلات روستایی _ مالاوی

ظروف سنگی نگهداری غلات مورد استفاده روستاییان _ مالی

زن کشاورز در حال نشان دادن انبار فلزی جدید نگهداری دانه به همسایه - بولیوی

ذخیره سازی، غلات را در برابر خطر خرابی محصول ایمن می‌سازد.

... برای نیازهای خانواده و فروش آینده

سهیم شدن در اجاره‌ها

در برخی کشورها که مالکیت زمین وجود دارد (به عنوان مثال در میان کشاورزان خرده پا در آمریکای لاتین)، سهیم شدن در مبلغ اجاره‌ها برای تولید محصولات زراعی و دامی یک راهبرد مشترک مدیریت ریسک است. طبق چنین طرح‌هایی، مالکان زمین معمولاً بخشی از هزینه‌های عملیاتی را پرداخت می‌کنند و در عوض، بخشی از محصول یا دام تولید شده را به جای اجاره نقدی دریافت می‌کنند. به این ترتیب ریسک تولید پایین، قیمت پایین فروش یا هزینه بالای نهاده‌ها بین مستاجر و مالک تقسیم می‌شود. بنابر "قانون سهیم شدن در مبالغ اجاره"، مستاجران به سرمایه در گردش کم‌تری برای عملیات مزرعه نیاز دارند و در نتیجه اعتبار ممکن است راحت‌تر در دسترس باشد.

با توافق بر سهیم شدن در اجاره‌ها، ریسک تولید و فروش به عهده مستاجر و مالک خواهد بود.

کشاورزی سفارشی

در این نوع نظام کشاورزی، کشاورز با فرد دیگری برای انجام عملیات مختلف مزرعه توافق می‌کند. به این روش، کشاورزی "پیمانکاری یا قراردادی" نیز گفته می‌شود. مزیت (یا ارزش کاهش در ریسک) این راهبرد آن است که می‌توان هزینه‌های عملیاتی را ثابت نگهداشت. کشاورز به جای روبرو شدن با ریسک هزینه بالای تجهیزات، با شخص دیگری قرارداد می‌بندد تا این کار را انجام دهد. کشاورزی قراردادی را می‌توان برای تغذیه دام نیز به کار برد. بر این اساس، تولیدکنندگان دام‌های سنگین چون گاو یا دام‌های کوچک به سایر دامداران اجازه

می دهند دام هایشان با تعیین قیمتی ثابت، در مراتع آنها به چرا بروند. در موارد دیگر، برخی کشاورزان ممکن است تنها بخشی از یک فعالیت تولیدی را به عنوان وسیله‌ای برای کاهش ریسک به عهده گیرند.

مزیت کشاورزی سفارشی این است که هزینه‌های عملیاتی را می توان از قبل تثبیت کرد.

کشاورزان می توانند برای کار در زمین خود با عاملان دیگر قرارداد ببندند یا به عنوان عامل برای کار در زمین کشاورزان دیگر، قرارداد ببندند. قرارداد با یک عامل می تواند خطر هزینه بالای تجهیزات را کاهش دهد. کشاورزی که همراه با تجهیزات خود، به عنوان یک عامل قرارداد بسته، درآمد جایگزین دریافت می کند و از تجهیزات کارآمدتر استفاده می کند. تغذیه قراردادی دام سنگین و همچنین کشاورزی قراردادی به کشاورزان اجازه می دهد تا بر تولید تمرکز کنند.

خلاصه موارد مربوط به راهبردهای مدیریت ریسک تولید

نهاده‌های کاهنده ریسک

نهاده‌های تولید که احتمال کمیت یا کیفیت بهتر محصولات کشاورزی را افزایش می دهد.

عوامل مثبت

* عوامل کاهنده احتمال عملکرد کم یا ناپایدار

عوامل منفی

* عواملی هستند که مفید بودن آنها به نوع نهاده مورد استفاده و ترکیبی از اثرات آن بستگی دارد و در این صورت می توانند ریسک را افزایش دهند.
* عواملی که ممکن است دسترسی به سرمایه را محدود کنند.
* عواملی که ممکن است هزینه‌های تولید را افزایش دهند.

فن آوری‌های کاهش ریسک

استفاده از فناوری‌ها و شیوه‌های جدید طراحی شده برای مقابله با خطرات خاص مشترک در زمینه‌های تولید

عوامل مثبت

- * عواملی که منجر به عملکرد بیش‌تر محصول می‌شود.
- * عواملی که می‌تواند از نهاده‌های مقرون به صرفه تری استفاده کند.

عوامل منفی

- * مفید بودن آن بستگی به نوع فناوری طراحی شده و تأثیر کلی آن بر کسب و کار مزرعه دارد.
- * ممکن است دسترسی به سرمایه را محدود کند.
- * می‌تواند منجر به افزایش هزینه‌های تولید شود.

انتخاب فعالیت‌هایی با ریسک کم‌تر

انتخاب قابل اعتماد از سود بالقوه به عنوان راهی برای کاهش ریسک تولید

عوامل مثبت

- * می‌تواند یک شبکه ایمن از امنیت غذایی ایجاد کند.

عوامل منفی

- * نتایج کاهش درآمد بالقوه مزرعه
- * اگر شرکت، محصول یا رقم جدید است می‌تواند اثر مخربی داشته باشد.

انعطاف پذیری نظام کشاورزی

* داشتن نظام کشاورزی منعطف، با فعال کردن تغییرات سریع یا کوتاه مدت در تولید و فروش، ریسک را کاهش می‌دهد.

عوامل مثبت

تغییر سریع فعالیت موجود به فعالیتی جایگزین در شرایطی که قیمت‌ها / هزینه‌ها نامطلوب می‌شوند.

عوامل منفی

ممکن است منجر به مبادله بین فعالیت‌های با درآمد بالا و فعالیت‌های با درآمد پایین شود.

تنوع

تنوع در محصولات کشاورزی، تأثیر ریسک را با پخش ریسک بین چندین فعالیت کشاورزی کاهش می‌دهد.

عوامل مثبت

* تنوع درآمد را کاهش می‌دهد.
* جریان نقدی کافی می‌تواند تعهدات بدهی و مخارج زندگی خانواده را تضمین کند.

عوامل منفی

* اگر بازدهی دو کالا به هم مرتبط باشند ممکن است ریسک کاهش نیابد.
* ریسک را به دلیل نیاز بیش‌تر به نظام‌های پیچیده تولید افزایش می‌دهد.
* عواملی که منجر به افزایش سرمایه مورد نیاز برای سایر فعالیت‌های کشاورزی می‌شود.

ذخیره نهاده‌ها

نهاده‌ها و محصولات کشاورزی که با هدف کاهش تأثیر حوادث نامطلوب کنار گذاشته می‌شوند.

عوامل مثبت

* ذخیره نقدی تکمیلی را در پرتو هزینه‌های غیر منتظره انجام می‌دهد.
* نقدینگی مزرعه را افزایش می‌دهد.

عوامل منفی

* منابعی را که بازدهی ندارند متصل می‌کند.
* درآمد خالص مزرعه ممکن است به دلیل هزینه ایجاد و نگهداری انبار کاهش یابد.

ذخایر مواد غذایی

محصولات کشاورزی که برای ایجاد امنیت در مواقع ریسک، ذخیره می‌شوند.

عوامل مثبت

* امنیت غذایی
* افزایش انعطاف پذیری

سهیم شدن در اجاره‌ها

هزینه‌های نهاده‌ها بین اجاره کننده و مالک تقسیم می‌شود و بدین ترتیب احتمال خطر برای هر دو طرف کاهش می‌یابد.

عوامل مثبت

* ریسک را تقسیم کرده و به کاهش سرمایه در گردش اجاره کننده منجر می‌شود.

عوامل منفی

* شرایط وابستگی ایجاد می‌کند.

کشاورزی سفارشی

کشاورزی سفارشی شامل کشاورزی است که با فرد دیگری برای انجام عملیات مختلف مزرعه توافق می‌کند.

عوامل مثبت

* ریسک را تقسیم کرده و منجر به کاهش سرمایه در گردش اجاره کننده می‌شود.

عوامل منفی

* کاهش درآمد احتمالی

ریسک بازاریابی

کشاورز زمانی که برای تولید محصولی تصمیم می‌گیرد به دلیل تنوع قیمت محصولات و عدم اطمینان از قیمت‌های آینده بازار با مقوله‌ای به نام ریسک فروش رو به رو می‌شود. برای کاهش اثر تغییرات قیمت یا تنظیم یک قیمت رضایت بخش، پیش از اینکه محصولات و دام‌ها برای فروش آماده شوند، می‌توان از روش‌های مختلفی استفاده کرد. این روش‌ها در ادامه مورد بحث قرار گرفته‌اند.

طیف زمانی فروش

اگر کشاورز در حال تولید محصولی باشد که بتوان آن را به راحتی پس از برداشت ذخیره کرد، بخشی از محصول را می‌توان در زمان‌های مختلف سال فروخت. کشاورز می‌تواند تغییرات بازار را زیر نظر داشته باشد و در زمانی که قیمت‌ها در مطلوب‌ترین حالت هستند، محصولات را به فروش برساند. این موضوع به ویژه برای غلات غذایی و محصولات فصلی که قابلیت ذخیره‌سازی دارند (به عنوان مثال سیب، سیب زمینی و پیاز) اعمال می‌شود. با این حال، ذخیره محصول دارای ریسک، مستلزم هزینه‌های بالا و گاهی اوقات ضرر آفرین است. فروش دام را نیز می‌توان در طول سال انجام داد

اگر بتوان آنها را از لحاظ تغذیه‌ای، زایش و دیگر فعالیت‌های پرورش دام به خوبی مدیریت کرد. این راهبرد شاید بتواند سبب افزایش درآمد کشاورز بشود یا نشود، اما قطعاً ریسک را کاهش می‌دهد و اطمینان از یک جریان نقدینگی منظم در طول سال را فراهم می‌کند (سود افزوده). مجدداً یادآور می‌شود در تمام موارد، کشاورزان باید میان هزینه‌ها و سود، تعادل ایجاد کنند.

این مهم است که کشاورزان هزینه‌ها و فایده‌های ذخیره‌سازی و همچنین عملیات آماده‌سازی مزرعه را محاسبه کنند و اطمینان داشته باشند که درآمد به دست آمده، هزینه‌ها را پوشش می‌دهد.

مثالی از افزودن ارزش به وسیله خشک کردن

یک کشاورز تصمیم گرفت سبزیجات را با خشک کردن در برابر خورشید فرآوری کرده و آنها را در مواقع کمبود محصول به فروش رساند. با انجام این کار او از اجبار برای فروش محصولاتش در زمان‌های اشباع بازار و پایین بودن قیمت‌ها، اجتناب کرد. این استراتژی بازاریابی، درآمد مزرعه او را افزایش داد. فرآوری اولیه می‌تواند راهی برای جلوگیری از ضرر ذخیره‌سازی یا قیمت‌های پایین بازار باشد.

محصولاتی که قابلیت ذخیره‌سازی دارند را می‌توان بعداً - خارج از فصل - به فروش رساند.

سیب‌های چیده شده برای صادرات که ذخیره‌سازی خواهند شد - افغانستان

سیب زمینی برای فروش در کیسه‌هایی که در آنها ذخیره شده بودند - بولیوی

فروش سیب زمینی و پیاز پس از برداشت - آذربایجان

فروش مستقیم

برای برخی از کشاورزان، فروش مستقیم به مصرف‌کننده نهایی می‌تواند راهی برای افزایش سودآوری و کاهش ریسک باشد. به ویژه کشاورزان خرده‌پا و نزدیک به مراکز جمعیتی، می‌توانند از فروش مستقیم به مصرف‌کنندگان نهایی بهره‌برند. با این حال کشاورزان باید مطمئن باشند که می‌توانند هر آنچه را که به بازار برده‌اند بفروشند. در غیر این صورت ممکن است دچار وضعیتی بدتر از فروش به سوداگران شوند. آن‌ها همچنین باید مطمئن باشند که قیمت‌های بیش‌تری که از خرده‌فروشی نصیبشان می‌گردد، هزینه‌های اضافی‌ای که متحمل خواهند شد را پوشش می‌دهد.

توافقنامه‌های قراردادی برای فروش محصول و خریداری نهاده‌ها

اگر کشاورزان بتوانند از پیش، با خریداران محصولات قرارداد ببندند، عدم اطمینان از قیمت‌ها می‌تواند تا حد زیادی کاهش یابد. توافقنامه‌های قراردادی را می‌توان با افراد حقیقی یا شرکت‌ها انجام داد. در این وضعیت کشاورزان اغلب از پیش می‌دانند که چه قیمت‌هایی دریافت خواهند کرد. برای مثال، یک واحد تولید خوراک دام ممکن است برای خرید غلات یک کشاورز با قیمتی توافقی با او قرارداد ببندد یا یک شرکت تنباکو می‌تواند همین کار را برای محصول تنباکو انجام دهد. برخی از شرکت‌ها که محصولات را در زمان برداشت از کشاورزان خریداری می‌کنند به آنها نهاده نیز می‌فروشند.

مثالی از یک توافقنامه قراردادی

کشاورزی، یک کسب و کار کوچک تجاری جوجه‌های گوشتی را اداره می‌کند. او در حال بررسی این موضوع است که آیا با یک شرکت تلفیقی جوجه‌های گوشتی، قرارداد تولید منعقد کند یا خیر. این شرکت در طول چرخه تولید، جوجه‌ها و مشاوره فنی درباره غذا، بهداشت و تهیه مکان را برای کشاورز تأمین می‌کند. در مقابل تفویض تصمیمات مدیریتی، ریسک درآمد کشاورز تا حد زیادی کاهش می‌یابد و دسترسی او به بازار و سرمایه تضمین می‌گردد. کشاورز باید این منافع احتمالی را در مقابل کاهش آزادی عمل مدیریتی‌اش و ریسک فسخ قرارداد پس از آنکه سرمایه‌گذاری قابل توجهی در تجهیزات جوجه‌های گوشتی انجام داد، بسنجد. قراردادهای بازاریابی می‌توانند به صورت توافقنامه‌های کلامی یا کتبی بین کشاورزان و خریداران باشد. قراردادهای اغلب، قیمت محصولات فروخته شده و کیفیت مورد انتظار از محصولات را مشخص می‌کنند.

قیمت‌گذاری از پیش تعیین شده

قیمت‌گذاری از پیش تعیین شده شیوه‌ای است که در آن خریدار و تولیدکننده پیش از تحویل بر سر یک قیمت برای فروش محصولات یا دام‌ها توافق می‌کنند. توافقی بر تحویل محصول با قیمت، کمیت، کیفیت و در زمان مورد توافق صورت

می‌گیرد. این شیوه کشاورزان را قادر می‌سازد تا ریسک اینکه قیمتی که برای محصول خود دریافت می‌کنند پوشش‌دهنده مخارج تولید نباشد را کاهش دهند.

مثالی از قیمت‌گذاری از پیش تعیین شده برای سبزیجات

در مورد تولید سبزیجات، گاه پیش می‌آید که کشاورز درباره یک قیمت از پیش تعیین شده با یک خریدار مذاکره کند. اغلب، قیمت‌ها در سطحی کم‌تر از قیمت بازار مورد انتظار در زمان برداشت تعیین می‌شوند. کشاورز باید ضمانت کند که محصولات، مطابق با قرارداد: در حجم، کیفیت و زمان مشخص شده به خریدار تحویل داده می‌شود. این امر، قیمت دریافتی را برای کشاورز تضمین می‌کند. از این طریق، ریسک قیمت‌های پایین کاهش می‌یابد. با این حال، چنین قراردادهایی به کشاورز اجازه بهره‌مندی از مزایای افزایش احتمالی قیمت‌ها که ممکن است در طول دوره برداشت اتفاق بیفتد، را نمی‌دهند.

قیمت‌گذاری از پیش تعیین شده معمولاً ویژه‌ی محصولات بسیار تخصصی و فساد پذیر است و همچنین برای محصولات خاص پسند نیز رواج دارد البته برای کشاورزان کوچک مقیاس کاربردی ندارد. آنچه در ادامه می‌خوانید، برخی از اشکال تنظیم قیمت‌گذاری استفاده شده توسط کشاورزان تجاری بزرگ در کشورهای توسعه یافته می‌باشد.

تنظیم قیمت از پیش تعیین شده

قراردادهای نقدی آتی

قراردادهایی که بر مبنای مبادله محصولات در یک زمان مشخص در آینده می‌باشند. این قراردادها به کشاورزان امکان می‌دهند تا قیمتی را برای تحویل در آینده مشخص کنند. در این قرارداد، قیمت، کمیت و کیفیت محصولات تحویلی را در تاریخی توافقی پس از برداشت مشخص می‌شود. در قرار داد همچنین جریمه‌ای تعیین می‌شود که کشاورز در صورت عدم تحویل محصول، بایدپردازد.

قراردادهای قیمت گذاری معوق

قراردادهایی که در آنها، قیمت بعداً در تاریخی مشخص تعیین می گردد. مالکیت محصول پیش از تعیین قیمت، انتقال می یابد.

قراردادهای پرداخت معوق

قراردادهایی که در آنها قیمت فعلی و تحویل محصولات مشخص می شود اما در سررسید پرداخت، تأخیر وجود دارد. این قراردادها، مالکیت را در زمان تحویل به خریدار انتقال می دهند اما به فروشنده این امکان را می دهند که بعداً قیمت را مشخص کند.

قراردادهای قیمت حداقلی

این قراردادها امکان دریافت حداقل قیمت را برای کشاورز در طول قرارداد فراهم می سازند و از کشاورز در برابر افت قیمت به زیر سطح حداقل محافظت می کنند و تعیین قیمت نهایی را به یک زمان دیرتر وا می گذارد.

قراردادهای آتی

توافق نامه هایی که برای زمانی مشخص در آینده صورت می گیرند. در واقع قرارداد فروش بسته می شود اما محصول را مشخص نمی کنند زیرا هنوز مشخص نیست کدام محصول ریسک کم تری دارد. در اینجا، قرارداد به جای محصول واقعی، معامله می شود.

اعتماد سازی

مهم ترین مسئله برای کشاورزان در روابط قراردادی، توافق با خریدار بر سر قیمت و اعتمادسازی است. ماهیت روابط تجاری این گونه است که هم خریداران و هم فروشندگان در تلاش برای کسب بهترین معامله می باشند. هدف کشاورزان مذاکره

برای بالاترین قیمت ممکن به منظور به حداکثر رساندن منافعشان است و خریداران نیز تلاش می‌کنند مطمئن شوند برای رسیدن به حداکثر منافعشان، قیمت‌های پایینی پرداخت می‌کنند. کشاورزان برای مذاکره درباره قراردادها به مهارت‌هایی نیاز دارند تا به توافقی قابل قبول دست پیدا کنند. حتی اگر بتوان به توافق رسید، همچنان ریسک‌هایی برای کشاورز و خریدار وجود دارد. مشکلات غالباً مربوط به موارد زیر می‌باشند:

- ◀ توافق روی وزن محصول؛
- ◀ توافق روی کیفیت محصول؛
- ◀ محاسبه پول بدهی به کشاورزان؛
- ◀ عدم موفقیت خریداران در خرید مقادیر مورد توافق؛
- ◀ عدم موفقیت کشاورزان در تأمین کیفیت مورد توافق.

ریسک‌هایی هم برای کشاورز و هم برای خریدار وجود دارد.

هر دو طرف باید اعتماد ایجاد کنند و متوجه باشند که مزایای بلند مدت یک رابطه منصفانه بیش‌تر از هر گونه منافع کوتاه مدتی می‌باشد که ممکن است در صورت عدم پایبندی به یک توافق به وجود آید. اگر چه احتمالاً دوره‌هایی هم خواهند بود که در آن محصولات با ضرر به فروش می‌رسند اما یک رابطه تولیدی-بازاریابی پایدار، رابطه‌ای است که در آن هر دو طرف سود می‌برند. برای تداوم طولانی مدت توافق‌ها، آنها باید از لحاظ اقتصادی پایدار باشند و هر دو طرف از آن منتفع گردند. موفقیت بلند مدت چنین توافقی به ظرفیت کشاورزان برای مذاکره با خریداران و تضمین همکاری مناسبشان با یکدیگر بستگی دارد. موقعیت کشاورزان در هنگام مذاکره با خریداران را می‌توان از طریق مروجان کشاورزی به طرق زیر بهبود بخشید:

- ◀ مطلع ساختن کشاورزان از طیف خریداران در دسترس؛
- ◀ تشویق کشاورزان به کاشت محصولات پر تقاضا؛
- ◀ اطمینان از آگاهی کشاورزان از قیمت‌های رایج بازار و شرایط خرید؛
- ◀ توصیه به کشاورزان برای محاسبه هزینه دخل و خرج تولید و بازاریابی.

در یک رابطه منصفانه، مزایای بلندمدت برای هر دو طرف باید بیش از منافع آنی باشد.

اطلاعات مربوط به قیمت بازار

اطلاعات بازار به ویژه اطلاعات مربوط به قیمت، عنصر کلیدی در مدیریت ریسک قیمت می‌باشد. کشاورزان باید اطلاعات مربوط به قیمت محصولاتشان را ردیابی کنند. آنها باید تلاش کنند قیمت‌های فصلی، سالانه یا دیگر روندهای چرخه‌ای قیمت را مشخص کنند. شناخت صحیح قیمت‌های بازار به تنهایی یک استراتژی مدیریت ریسک نیست. با این حال، داشتن چنین اطلاعاتی موقعیت یک کشاورز را برای پیش‌بینی دقیق‌تر رویدادهای آتی مربوط به قیمت، محکم می‌کند. این اطلاعات به کشاورزان کمک خواهد کرد تصمیمات اساسی در مورد مزرعه شان، از جمله تصمیمات مربوط به سطح نهاده‌ها، تولید و انتخاب بازار اتخاذ کنند. این به کشاورزان در ارزیابی بهتر ریسک محصولات متنوع، برنامه‌های تولیدی و گزینه‌های بازار یاری می‌رساند. اطلاعات مربوط به بازار را می‌توان به دو گروه کوتاه مدت و بلند مدت تقسیم کرد.

اطلاعات کوتاه مدت مربوط به بازار به کشاورزان در اتخاذ تصمیمات بازاریابی فوری برای فروش محصولاتشان کمک می‌کند. این اطلاعات عبارتند از:

- ◀ اطلاعات به روز مربوط به قیمت‌ها؛
 - ◀ اطلاعات به روز درباره عرضه و تقاضا.
- اطلاعات بلند مدت مربوط به بازار را می‌توان برای اتخاذ تصمیمات مربوط به کشت و برنامه‌ریزی راهبردهای بازاریابی به کار گرفت. این اطلاعات عبارتند از:
- ◀ گزارشات سه ماهه یا سالانه قیمت از خدمات اطلاعات مربوط به بازار؛
 - ◀ تماس با شرکت‌های ارائه دهنده خدمات (به عنوان مثال حمل و نقل و ذخیره سازی) و نهاده‌ها (به عنوان مثال بذرها، کودها و بسته بندی)؛
 - ◀ شرح زنجیره بازاریابی.

خلاصه مسائل مربوط به راهبردهای مدیریت ریسک بازاریابی

طیف زمانی فروش

ذخیره‌سازی یک محصول بعد از برداشت و فروش آن در زمان‌های مختلف در سال یا انجام فرآوری اولیه

عوامل مثبت

- * پخش کردن ریسک نوسانات قیمت
- * تثبیت درآمد

عوامل منفی

- * می‌تواند سبب کاهش درآمد ناخالص شود اگر قیمت‌ها کم‌تر از حد تصور باشند.
- * ممکن است نیازمند استفاده از گونه‌ها و شیوه‌های پرورشی جدید باشد.
- * ممکن است سبب افزایش هزینه‌های ذخیره‌سازی گردد.
- * به منابع مالی کافی نیاز دارد.
- * ممکن است به از بین رفتن محصولات ذخیره‌سازی شده، منجر گردد.

فروش مستقیم

فروش مستقیم به مشتریان نهایی، به عنوان راهبردی جهت افزایش سودآوری و کاهش ریسک

عوامل مثبت

- * معمولاً به افزایش قیمت منجر می‌شود.
- * فرصتی برای راهبرد بازاریابی مفید (ارتباط مستقیم با خریداران) ایجاد می‌کند.
- * توان افزایش سود را در بر دارد.

عوامل منفی

- * مستلزم حمل و نقل و سایر هزینه‌های بازاریابی است.
- * می‌تواند زمان زیادی از کشاورز بگیرد.

تنظیم قرارداد

روشی که در آن خریدار و تولید کننده بر سر قیمت فروش محصولات زراعی یا دامها قبل از تحویل، توافق می کنند.

عوامل مثبت

- * یک قیمت ثابت را تضمین می کند.
- * انتخاب بازاریابی را به دوره های زمانی مختلف بسط می دهد.
- * خروجی بازار را تضمین می کند.
- * یک جریان نقدی قابل پیش بینی ایجاد می کند.
- * قرارداد می تواند متناسب با کمیت / کیفیت محصولی باشد که کشاورز باید ارائه دهد.
- * در این روش تحویلها متناسب با نیروی کار، کیفیت محصولات و تدارکات ارائه می شود.

عوامل منفی

- * موفقیت به محصول و قرارداد بستگی دارد.
- * معمولاً به حفظ کیفیت، حمل و بسته بندی خاصی نیاز دارد.
- * کشاورزان فرصت استفاده از مزیت قیمت های برتر را از دست می دهند.
- * از دست دادن انعطاف پذیری
- * می تواند هزینه قابل توجهی برای کشاورز در بر داشته باشد.
- * شرایط قرارداد ممکن است برای طرف محروم تر مضر باشد.
- * در صورت کم بازده بودن محصول، ریسک را افزایش می دهد.
- * ممکن است انواع دیگر ریسک را در بازاریابی نشان دهد.
- * هزینه های بالای مبادله اطلاعات

قرارداد با خریداران

توافق بر سر قیمت پیش از فروش

عوامل مثبت

- * می‌تواند با ارائه اطلاعات بازار به کشاورزان توسعه یابد.
- * به بهترین شکل از طریق تماس فرد به فرد توسعه می‌یابد.

عوامل منفی

- * هم خریداران و هم کشاورزان ممکن است به قرارداد احترام نگذارند.
- * این روش ممکن است سازمان کشاورزان را ملزم کند موقعیت مذاکره را تقویت کند.
- * توسعه به زمان نیاز دارد.

اعتماد سازی

نیاز به مذاکراتی دارد که منجر به یک "رابطه عادلانه" شود و مزایای طولانی مدت را برای هر دو طرف فراهم کند به گونه‌ای که از منافع فوری برای هر دو طرف، بیش‌تر باشد.

عوامل مثبت

- * اعتماد بین طرفین می‌تواند به کاهش ریسک کمک کند.
- * پایداری روابط قراردادی را تضمین می‌کند.
- * این اعتماد را می‌توان با ارائه اطلاعات بازار به کشاورزان به دست آورد.

عوامل منفی

- * تجار اغلب از کشاورزان سو استفاده می‌کنند.
- * از آنجا که هر طرف سعی می‌کند حداکثر سود را ببرد به سختی می‌توان حس اعتماد به یکدیگر را ایجاد کرد. سازمان کشاورزی باید موقعیت مذاکره خود را تقویت کند.

اطلاعات مربوط به قیمت بازار

ردیابی اطلاعات مربوط به قیمت یک عنصر کلیدی در مدیریت ریسک قیمت است.

عوامل مثبت

- * این اطلاعات به تدوین راهبردهای مدیریت ریسک کمک می‌کند.
- * اطلاعات کوتاه مدت به کشاورزان در تصمیم‌گیری برای فروش محصولات آنها کمک می‌کند.
- * اطلاعات بلندمدت بازار برای تصمیم‌گیری درباره کاشت و برنامه‌ریزی برای راهبردهای بازاریابی استفاده می‌شود.

عوامل منفی

- * برای نگهداری گزارش‌ها لازم است کشاورزان یا مروجان کشاورزی به این کار علاقه‌مند باشند.
- * پیاده‌سازی خدمات اطلاعات بازار می‌تواند پرهزینه باشد.
- * جمع‌آوری و پردازش اطلاعات نیازمند هزینه‌های قابل توجه است.

ریسک مالی

ریسک مالی زمانی اتفاق می‌افتد که برای تأمین مالی فعالیت کسب و کار مزرعه، پول قرض گرفته می‌شود. این ریسک به دلیل عدم اطمینان از نرخ بهره و زمانبندی‌های بازپرداخت در آینده، تغییرات در وام‌های وثیقه‌ای و توانایی مزرعه در تولید جریان نقدینگی لازم برای بازپرداخت اعتبارات، روی می‌دهد. در برخی از کشورها، کشاورزان خرده مالک به دلیل بدهکاری ورشکسته شده‌اند. کشاورزان ممکن است به صورت اعتباری نهاده‌های گران قیمت خریداری کنند اما با عدم بارش و در نتیجه ثمردهی‌های اندک ممکن است در بازپرداخت وام‌هایشان ناتوان شوند. عدم ارزیابی ریسک‌های مالی مرتبط با وام‌دهی، اثر مستقیم بر معیشت

آنها دارد. در برخی از موارد کشاورزان حتی خودکشی کرده‌اند. این موضوع بر وجود ریسک کشاورزی و همچنین نیاز مروجان کشاورزی و کشاورزان به بالا بردن آگاهی‌شان نسبت به مدیریت ریسک، تاکید می‌کند.

سه جنبه‌ای که باید آنها را در مدیریت ریسک مالی در نظر گرفت عبارتند از:

◀ در دسترس بودن اعتبار و هزینه آن و زمانبندی بازپرداخت

◀ نقدینگی کشاورز یا توانایی تولید جریان نقدینگی

◀ توانایی کشاورز در حفظ و افزایش سرمایه

در مواجهه با این موضوع، راهبردهایی برای مدیریت ریسک مالی وجود دارند.

اعتبار

عوامل بسیاری بر تصمیم یک کشاورز برای قرض گرفتن پول اثر می‌گذارند، از جمله: نگرش نسبت به ریسک؛ اندازه و نوع فعالیت مزرعه؛ رابطه کشاورز با تأمین‌کنندگان نهاده‌ها و خریداران محصولات؛ تمایل قرض‌دهندگان برای ارائه وام متناسب با شرایط مورد قبول کشاورزان. افزایش سرمایه کشاورزان از طریق وام‌دهی، آنان را قادر به گسترش کسب و کار کشاورزی‌شان می‌کند اما این امر به نوبه خود آنها را ملزم به بازپرداخت بدهی‌های معوقه کرده و باعث ایجاد ریسک پیش فرض وام می‌گردد. افزایش بدهی‌ها این احتمال را ایجاد می‌کند که کشاورزان، در یک سال با بازده کم، قادر به عمل به تعهدات مالی شان نباشند. کشاورزان با بدهکاری زیاد در محیطی با ریسک مالی بیش‌تر کار می‌کنند.

نقدینگی

نقدینگی، توانایی کشاورز برای کسب پول نقد می‌باشد. در صورت بروز یک رویداد نامطلوب، کشاورز چه کاری می‌تواند انجام دهد؟ آیا کشاورز برای پوشش تعهدات مالی خود، پول نقد آماده یا دیگر دارایی‌هایی دارد که بتواند آنها را به راحتی به پول نقد تبدیل کند؟ دارایی‌های اختصاص یافته به زمین یا ماشین آلات، دشوارترین دارایی‌ها برای تبدیل به پول نقد هستند در حالیکه تبدیل نهاده‌ها یا

محصولات ذخیره شده آسانتر می‌باشد. پول نقد و نگهداری شده در خانه یا بانک، بهترین محافظت را ایجاد می‌کند.

پس اندازه‌هایی با نقدینگی بالا، به راحتی به پول نقد تبدیل می‌شوند...

در مورد دارایی‌های غیر نقدی، تبدیل معمولاً با فروش دارایی انجام می‌شود. نقدینگی بالا به این معناست که کشاورز می‌تواند به راحتی دارایی‌ها را، بدون اینکه در معامله ارزش زیادی را از دست بدهند، به پول نقد تبدیل کند. اغلب حفظ نقدینگی بالا برای فراهم کردن یک بالشتک مالی در مقابل خطر درآمد کم یا افزایش بدهی‌ها، مفید می‌باشد. با این حال، اگر تمام کشاورزان در یک منطقه مجبور به فروش همزمان محصولات ذخیره شده خود شوند، قیمت پایین خواهد آمد و دارایی‌های نقدی ارزش کم‌تری خواهند داشت.

ابتدا باید دارایی‌هایی را فروخت که راحت‌تر تبدیل می‌شوند...

به عنوان یک راهبرد مدیریت ریسک، کشاورز باید فروش را از دارایی‌هایی شروع کند که به راحتی به پول نقد تبدیل می‌شوند. دارایی‌های دارای نقدینگی کم‌تر را تنها زمانی باید فروخت که پول نقد اضافی مورد نیاز باشد.

دارایی‌های اجاره‌ای

دارایی‌ها برای مدتی مشخص و با قیمتی مشخص به کشاورز دیگری اجاره داده می‌شود. این دارایی تحت مالکیت قانونی صاحبش باقی می‌ماند. کشاورزان می‌توانند زمین، ماشین‌آلات، تجهیزات یا دام‌ها را اجاره دهند. اجاره دارایی‌ها سبب درآمدزایی اضافی می‌شود و هزینه‌های نگهداری دارایی‌ها را پوشش می‌دهد. با این روش، کشاورزان می‌توانند از تجهیزاتی استفاده کنند که خرید آن شاید نفعی برایشان نداشته باشد.

مدیریت مرحله بندی سرمایه‌ها

این امر به تصمیمات اتخاذ شده توسط برخی از کشاورزان درباره زمان بندی فروش دارایی‌ها، اشاره دارد. کشاورز به جای خریداری یکباره کلیه تجهیزات ضروری، ممکن است خرید را در زمان‌های مختلف در طول سال یا حتی سال‌های متعدد، انجام دهد. از این طریق، کشاورزان می‌توانند بدهی‌ها را محدود کرده (یا حتی شاید از آنها اجتناب کنند) و هم زمان ایجاد ارزش کنند.

موارد احتمالی

غالباً موارد احتمالی در بودجه‌های کشاورزی به عنوان راهی برای ایجاد ریسک در تصمیمات تجاری کشاورز، گنجانده می‌شوند. این موارد پیش برآوردهایی عمیق از هزینه‌ها برای مقابله با ریسک افزایش ناگهانی در قیمت نهاده‌ها، مواد و اقلام سرمایه‌ای می‌باشند. از موارد احتمالی عموماً می‌توان به سه روش در هنگام تهیه بودجه کسب و کار استفاده کرد:

- ◀ برای پوشش هزینه افزایش یافته؛
- ◀ برای پوشش هزینه‌هایی (اغلب انواع مختلفی از موارد کوچک) که به طور ویژه شناسایی نشده‌اند اما کشاورز می‌داند که احتمالاً به وجود خواهند آمد؛
- ◀ برای پوشش هزینه موارد غیر منتظره‌ای که ممکن است در برآورد کلی نادیده گرفته شده باشند.

در هر مورد، کشاورز از روی تجربه می‌داند که احتمال (در نتیجه ریسک) وجود دارد که این هزینه اضافی اتفاق خواهد افتاد. بر اساس آن تجربه، کشاورز می‌تواند هزینه‌ای را به عنوان رویداد احتمالی به هزینه‌های پیش‌بینی شده در طول یک فصل یا سال زراعی، اضافه کند. در عمل، با افزایش هزینه‌ها، کمک هزینه احتمالی به صورت درصدی مشخص از هزینه‌های شناسایی شده به طور ویژه (به عنوان مثال نیروی کار، شخم زنی، کود)، محاسبه می‌شود و در ادامه به آن هزینه افزوده می‌گردد. موارد احتمالی دیگر اغلب به عنوان یک هزینه ورودی جداگانه و به عنوان درصدی از هزینه‌های کلی محاسبه می‌شوند. این مبلغ معمولاً با توجه به تجربه کشاورزی تعیین می‌گردد و تنها یک مقدار تصادفی نیست.

گنجاندن یک مورد احتمالی در بودجه یک مزرعه، ابزار برنامه‌ریزی مفیدی است که تأثیر مستقیم یک رویداد نامطلوب مانند کاهش قیمت محصولات، عدم ثمردهی و افزایش هزینه‌های مزرعه را نشان می‌دهد. اگر محاسبات نشان دهند که تأثیر رویداد نامطلوب بسیار زیاد است، ممکن است کشاورز حاضر به پذیرش ریسک نباشد و مجبور به ایجاد برنامه‌های دیگری برای مزرعه شود. اگر کشاورز مطابق با برنامه پیش برود، با وقوع رویداد احتمالی و رویداد نامطلوب، قادر به جبران خواهد بود. کشاورز می‌داند انتظار چه چیزی را داشته باشد. اگر رویداد اتفاق نیفتد، از دستاوردهای اضافی بهره‌مند می‌گردد.

بیمه

برخی از کشاورزان، معمولاً کشاورزان تجاری‌تر و "موفق"، می‌توانند مزرعه خود را در برابر ریسک‌های عمده، که احتمال وقوع کمی دارند اما ممکن است عواقب بسیار نامطلوبی داشته باشد، بیمه کنند. این رویدادها عبارتند از:

- ◀ مرگ کشاورز یا یکی از اعضای خانواده؛
- ◀ بیماری‌ها و تصادفات که کشاورز را ناتوان می‌کند؛
- ◀ آتش‌سوزی یا خطرات دیگری که اقلام سرمایه‌ای را نابود می‌کند؛
- ◀ از دست دادن محصولات بر اثر تگرگ، طوفان و سیل

بیمه محصولات یک راهبرد ساده در مدیریت ریسک است...

... موارد تحت پوشش، مشخص و هزینه آنها بلافاصله تعیین می‌گردد.

کشاورز معمولاً به یک شرکت بیمه (خصوصی یا دولتی) پول می‌دهد تا از او در برابر عواقب این ریسک‌های عمده حفاظت کند. اگر رویداد نامطلوب رخ دهد، بیمه با توجه به مفاد قرارداد، خسارت پرداخت می‌کند. بیمه محصولات یا آب و هوا یک راهبرد ساده در مدیریت ریسک است. موارد تحت پوشش، مشخص و هزینه آنها بلافاصله تعیین می‌گردد. با این حال، کشاورزان باید برای تعیین تأثیر هزینه بیمه

(یعنی حق بیمه) بر درآمد ناخالص شان، محاسبات دقیقی انجام دهند. به ندرت اتفاق می‌افتد که بیمه‌ای برای کشاورزان خرده مالک ارائه شود و برای آنها مقرون به صرفه باشد.

خلاصه مسائل مربوط به راهبردهای مدیریت ریسک مالی

مالکیت دارایی‌های سیال

مالکیت دارایی‌هایی که می‌توانند برای پاسخگویی به مطالبات نقدی مورد استفاده قرار گیرند.

عوامل مثبت

* از هزینه‌های مربوط به نقد کردن دارایی‌های سرمایه‌ای یا گرفتن یک وام دیگر اجتناب می‌کند.
* ساختار دارایی‌های یک کسب و کار مزرعه را مختل نمی‌کند.

عوامل منفی

* کشاورزان خرده مالک احتمالاً چندان دارایی‌های سیال ندارند.

فروش و اجاره دارایی‌ها

فروش دارایی‌های قابل تبدیل به پول نقد و اجاره دارایی برای درآمد اضافی و پوشش هزینه‌های دارایی

عوامل مثبت

* دیگر نیازی به بازپرداخت تعهدات نیست.
* انعطاف‌پذیری اجاره‌کننده را در پاسخ به شرایط بازار بهبود می‌بخشد.
* پرداخت ثابت بلند مدت سرمایه‌های قرض گرفته شده را کاهش می‌دهد.

عوامل منفی

* ممکن است به دلیل کاهش احتمالی دارایی‌ها، که به عنوان وثیقه وام مورد استفاده قرار می‌گیرند، ظرفیت قرض‌های کوتاه مدت را محدود کند.

مدیریت مراحل سرمایه‌گذاری‌ها زمان‌بندی برای خرید دارایی‌ها

عوامل مثبت

* با کشاورز کنترل مدیریت را حفظ می‌کند.
* می‌تواند زمان سرمایه‌گذاری را با توجه به وضعیت جریان نقدی مزرعه که منجر به کاهش تعهدات مربوط به بازپرداخت می‌شود، هماهنگ کند.
* انعطاف‌پذیری کشاورز را در پاسخگویی به وضعیت بازار افزایش می‌دهد.

عوامل منفی

* می‌تواند سرمایه‌گذاری را به تأخیراندازد که منجر به کاهش نرخ رشد کسب و کار مزرعه می‌شود.

محتویات

برآورد ماهرانه و پیش‌بینی هزینه‌های اضافی برای در نظر گرفتن خطر افزایش پیش‌بینی نشده هزینه نهاده‌ها، مواد و اقلام سرمایه‌ای

عوامل مثبت

* روشی ساده برای درونی کردن ریسک در بودجه مزرعه

عوامل منفی

* برآوردها و پیش‌بینی‌های احتمالی ممکن است اغراق‌آمیز یا کم بیان شود.

بیمه

توافقنامه‌ای که برای حفاظت از طریق جبران عواقب ناشی از خسارت‌های ریسک‌های قابل توجه، تنظیم می‌شود.

عوامل مثبت

- * میزان قابل توجه جریان نقدی را فراهم می‌کند.
- * می‌تواند شکست برداشت را جبران کند.

عوامل منفی

- * برای همه انواع ریسک‌ها قابل اجرا نیست.
- * به علت هزینه بالا، در بین کشاورزان خرده مالک چندان رایج نیست.
- * داشتن بیمه ممکن است بر تصمیمات مدیریتی مزرعه تأثیر منفی بگذارد و در نتیجه ی آن کشاورز دست به ریسک‌های غیر ضروری بزند.

ریسک مربوط به دستگاه‌های اجرایی و نهادها

ریسک نهادها به تغییرات غیرقابل پیش‌بینی در ارائه خدمات، مانند تأمین اعتبار و نهاده‌های خریداری شده و اطلاعات از سوی موسسات رسمی و غیررسمی اشاره دارد. این ریسک همچنین به عدم اطمینان از سیاست‌های دولت که بر کشاورزی اثر می‌گذارند اشاره می‌کند. برای مدیریت این نوع ریسک نیز راهبردهایی وجود دارد.

نهادها و طبقه‌بندی‌های اجتماعی سنتی

آداب و رسوم و تشکیلات جوامع سنتی تمایل دارد امنیت هر خانواده را در مقابل ریسک‌ها تأمین کند. به عنوان بخشی از یک استراتژی بقا، پیوندهای نزدیک میان اعضای جامعه منجر به کمک متقابل و خودیاری در زمان لازم شده است. به طور کلی، اعضای خوش اقبال تر و توانمندتر جامعه در مواقع لزوم، ملزم به یاری رساندن

به خویشاوندان و همسایگان خویش هستند. این امر ممکن است در شرایط بیماری، آسیب یا مرگ یکی از اعضا باعث تسلی باشد؛ با این حال در شرایطی که کل جامعه در حال رنج بردن است، تأثیر کم‌تری دارد. برای مثال، عدم بارش یا حمله آفات به محصولات می‌تواند به طور یکسان بر تمام اعضای جامعه اثر بگذارد.

پیوندهای نزدیک میان اعضای جامعه منجر به کمک متقابل و خودیاری در مواقع لزوم می‌شود.

گروه‌های تولیدکننده

هنگامی که کشاورزان اعتماد کافی به یکدیگر دارند، زمینه برای کار کردن آنها در کنار یکدیگر به صورت غیر رسمی به عنوان یک گروه تولیدکننده به منظور کاهش برخی از ریسک‌ها، همراه با بسیج اعتبارات، خریداری نهاده‌ها و بازاریابی، مهیا است. گروه‌هایی با اهداف اعتباری و بازاریابی می‌توانند:

- ◀ صرفه جویی در میزان تأمین نهاده‌ها، مدیریت وام و بازاریابی محصولات کنند؛
- ◀ تولید انباشت سرمایه از طریق پس‌اندازها و بسیج اعتبارات کنند؛
- ◀ خدمات را به موقع ارائه دهند.

گروه‌های تولیدکننده می‌توانند برخی از ریسک‌های همراه با بسیج اعتبارات، فراهم‌سازی نهاده‌ها و بازاریابی را کاهش دهند.

نقش کاهش ریسک گروه‌های کشاورز از طریق جمع‌آوری سرمایه تک‌تک کشاورزان در یک صندوق مشترک، جمع‌آوری و انتشار اطلاعات در میان اعضا و خرید و بازاریابی عمده، حاصل می‌شود.

گروه‌های تولیدکننده، همچنین در فراهم ساختن اطلاعات برای اعضایشان درباره منابع تأمین مالی اضافی، قیمت‌های احتمالی محصولات فروخته شده، هزینه نهاده‌های خریداری شده و کیفیت آن‌ها و محصولات نهایی، فعالیت می‌کنند. به اشتراک گذاشتن چنین اطلاعاتی با اعضا، آنها را قادر می‌سازد تا بهتر با ریسک‌هایی مقابله کنند که نظام خانگی مزرعه را تحت تأثیر قرار می‌دهند.

نخستین گام در فرایند تشکیل گروه برای کشاورزان، درک منافع کار کردن در کنار یکدیگر و نشان دادن تعهد برای هماهنگ ساختن فعالیت‌هایشان می‌باشد.

تعاونی‌ها

تشکیل و مشارکت در سازمان‌های تعاونی رسمی تر نیز فرصت بهره بردن از فروش گسترده محصولات، خریداری عمده نهاده‌ها و تجهیزات و بسیج اعتبارات را برای کشاورزان فراهم می‌کند. بازاریابی تعاونی عبارت است از:

- ◀ یکی کردن بارها برای تسهیل خرید عمده یا حمل و نقل عمده توسط معامله گران؛
- ◀ شراکت در حمل و نقل به منظور کاهش هزینه‌ها؛
- ◀ مذاکره مشترک با خریداران؛
- ◀ خریداری نهاده‌ها به صورت جمعی جهت کاهش هزینه‌ها؛
- ◀ بسیج پس‌اندازها و اعتبارات با ارائه ضمانت متقابل از سوی اعضا.

تعاونی‌ها فرصت بهره بردن از فروش گسترده محصولات را برای کشاورزان فراهم می‌کنند.

اعتبار برای کشاورزان از طریق تعاونی‌ها راحت‌تر در دسترس بوده و با هزینه‌های معاملاتی کم‌تر به دست می‌آید. پیش‌فرض وام و هزینه‌های وصول وام‌های عقب‌افتاده در صورتی که افراد به طور مشترک مسئول وام‌های گروهی باشند می‌تواند کاهش پیدا کند. با این حال، گاهی اوقات تعاونی‌ها و گروه‌بندی‌های مشابه، منبع ریسک برای کشاورزان محسوب می‌شوند (به عنوان مثال هنگامی که مدیران یا متصدیان از صندوق اختلاس می‌کنند).

خلاصه مسائل مربوط به راهبردهای مدیریت ریسک نهادی

نهادها و ترتیبات اجتماعی سنتی

جوامع سنتی از طریق پیوندهای اجتماعی قوی، در مقابل ریسک‌ها امنیت ایجاد می‌کنند.

جنبه‌های مثبت

- * الزام اجتماعی برای کمک به آسیب‌پذیرترین افراد
- * اقتصاد جمع‌آوری و انتشار اطلاعات

جنبه‌های منفی

- * درگیری اجتماعی می‌تواند منجر به ناپایداری شود.
- * ریسک‌های تحمیل شده به کل جامعه، کاهش نمی‌یابند.

گروه‌های تولیدکننده

اتحادیه‌های بین کشاورزان که بر اساس اعتماد و با هدف کاهش خطرات و همراه با بسیج اعتبار، خرید نهاده‌ها و بازاریابی تاسیس شده‌اند.

عوامل مثبت

- * شرکت‌های گروهی برای اعضای آسیب‌پذیرتر گروه، اعتماد و اطمینان ایجاد می‌کنند.
- * صرفه‌جویی در میزان ارائه خدمات
- * سازمان‌دهی کشاورزان قدرت مذاکره با خریداران و معامله‌گران را افزایش می‌دهد.
- * سازمان کشاورزان، اقتصاد جمع‌آوری و انتشار اطلاعات را تضمین می‌کند.

جنبه‌های منفی

- * پایداری ضعیف و ناسازگاری بالقوه میان گروه‌ها
- * احتمال مدیریت غلط

تعاونی‌ها

تعاونی‌ها سازمان‌های رسمی هستند که خدماتی مانند مزایای حجم فروش محصولات، خرید عمده نهاده‌ها و لوازم و همچنین بسیج اعتبارات را به اعضا ارائه می‌کنند.

جنبه‌های مثبت

- * صرفه‌جویی در خرید عمده نهاده‌ها
- * صرفه‌جویی در هزینه‌های معامله برای بسیج سرمایه،
- * صرفه‌جویی اقتصادی برای بازاریابی محصولات انبوه
- * اقتصاد جمع‌آوری و انتشار اطلاعات

جنبه‌های منفی

- * احتمال سوءمدیریت
- * نیاز به مدیریت مالی قوی و ارتباط خوب با اعضا
- * نیاز به استخدام مدیریت کارآمد و با انگیزه بالا
- * نیاز به تعاونی جهت تأمین درست تجهیزات و امکانات لازم برای انجام وظایف و رسیدن به اهداف

ریسک انسانی و شخصی

ریسک انسانی به ریسک‌هایی در کسب و کار مزرعه اشاره دارد که به دلیل بیماری و موقعیت شخصی خانواده صاحب مزرعه به وجود می‌آیند. این ریسک، مسائل مربوط به استخدام کارگران را نیز پوشش می‌دهد.

مدیریت منابع انسانی

جنبه‌ای از مدیریت ریسک برای کشاورزان بزرگ‌تر، مدیریت مناسب منابع انسانی می‌باشد. این موضوع عبارت است از:

- ◀ انتخاب کارگران موقتی با مهارت‌ها و تجربیات مناسب؛
- ◀ تضمین استخدام کارگران مطابق با قوانین مرتبط (از جمله دستمزد منصفانه)؛
- ◀ ارتباط منظم؛
- ◀ تضمین ایمنی کارگران؛
- ◀ آرایه نظارت و انضباط کافی

راهبردهایی برای حفاظت در مقابل تغییرات غیر قابل پیش‌بینی در دسترسی به نیروی کار و بهره‌وری آنها

برنامه ریزی نیروی کار

جنبه‌ای دیگر از مدیریت ریسک انسانی شامل راهبردهایی برای حفاظت در مقابل تغییرات پیش‌بینی نشده در دسترسی به نیروی کار و بهره‌وری آنها می‌باشد. برنامه ریزی دقیق نیروی کار، مانند استفاده از تقویم کارگران فصلی، تضمین می‌کند که کشاورزان دقیقاً بدانند چه نوع و چه میزان نیروی کار در زمان‌های مختلف در طول فصل تولید، مورد نیاز است.

بهره‌وری نیروی کار

برای مقابله با ریسک‌های بهره‌وری نیروی کار، کشاورزان بزرگ ممکن است نیروی کار یدی را با نیروی حیوانی، تراکتورها یا ابزارآلات موتوری جایگزین کنند. برنامه‌های تولیدی مختلف از جمله تغییر کسب و کار مزرعه و ترکیب کسب و کارها نیز مورد توجه می‌باشند. کشت توام، بهبود طرح مزرعه، استفاده از فناوری‌های صرفه‌جویی در نیروی کار و اقدامات مشابه، همگی می‌توانند در یک راهبرد مدیریت ریسک سهیم باشند.

شخم زدن با دست - مالاوی

شخم زدن با نیروی حیوان - فیلیپین

شخم زدن با استفاده از تراکتور - صربستان

خلاصه‌ای از موارد مرتبط با راهبردهای مدیریت ریسک شخصی و انسانی

مدیریت منابع انسانی

کاهش ریسک انسانی با اطمینان از بکارگیری کارگران ماهر و باتجربه و همچنین از طریق ایجاد محیط کاری امن، اعمال نظارت و وجود ارتباطات مناسب

عوامل مثبت

- * این روش بهره‌وری نیروی کار را افزایش می‌دهد.
- * این راهبرد مشکلات نیروی کار را کاهش می‌دهد.

عوامل منفی

- * ممکن است هزینه‌های اضافی نیروی کار را نیز شامل شود.
- * به زمان مدیریت بیش‌تری نیاز دارد.

برنامه‌ریزی برای نیروی انسانی

راهبردهایی که از تغییرات غیرمنتظره حضور و بهره‌وری نیروی کار جلوگیری می‌کند.

جنبه‌های مثبت

- * این راهبردها از تغییرات حضور نیروی کار حمایت می‌کند.

جنبه‌های منفی

- * ممکن است هزینه‌های اضافی نیروی کار را در برداشته باشد.

راهبردهای مدیریت ریسک: نیاز به ترکیب

کلیه راهبردهای توصیف شده در بخش‌های پیشین با هدف ایجاد امنیت بیش‌تر برای کشاورز طرح شده است. با این حال، تصمیم‌گیری درباره اینکه آیا منافع حاصل، بیش‌تر از هزینه‌های مستقیم یا ضمنی راهبرد می‌باشد یا خیر، با کشاورز است. اتخاذ این تصمیم گام‌هایی را بردارد:

- ◀ شناسایی مناسب‌ترین راهبرد
- ◀ تعیین درجه‌ای که ریسک می‌تواند به آن میزان کاهش یابد.
- ◀ شناسایی هزینه اجرای راهبرد
- ◀ سنجش هزینه‌ها و منافع و تصمیم‌گیری درباره اجرای راهبرد

کشاورز باید تصمیم بگیرد که آیا منافع حاصل بیش‌تر از هزینه راهبرد می‌باشد یا خیر؟

لازم به ذکر است در انتخاب راهبردهای مدیریت ریسک، برخی از جنبه‌های هزینه‌ها اهمیت بیش‌تری نسبت به سایر هزینه‌ها دارد. همچنین انواع مختلف ریسک که کشاورز در معرض آنها قرار دارد، به طور جداگانه اتفاق نمی‌افتند. یک کشاورز با گذشت سال‌ها، عواقب ریسک‌های متعددی را تجربه خواهد کرد. از این رو در نظر گرفتن کلیه ریسک‌های احتمالی و توسعه یک رویکرد تلفیقی برای مدیریت آنها، ضروری می‌باشد.

اغلب یک راهبرد مدیریت ریسک برای پوشش یک ریسک، ممکن است ریسک دیگری را افزایش دهد. برای مثال، کشاورزی را در نظر بگیرید که تصمیم می‌گیرد برای پوشش ریسک‌های تولید، در محصولات خود تنوع ایجاد کند. انتخاب محصولات می‌تواند باعث افزایش ریسک بازاریابی شود زیرا اگر چه احتمال دارد محصول جدید سود آور باشد ولی ممکن است ریسک نوسانات قیمت بالاتر باشد.

کشاورزان باید طیف گسترده‌ای از راهبردهایی را توسعه دهند که مزایا و معایب (منافع و هزینه‌ها) هر گزینه مدیریت ریسک را به طور جداگانه و در ترکیب با دیگر گزینه‌ها، در نظر گرفته باشند.

- سوالات کلیدی که در اتخاذ این تصمیمات به یک کشاورز کمک می‌کنند:
- ◀ کشاورز با چه ریسکی مواجه است؟ احتمال وقوع این رویدادهای نامطلوب چقدر است؟ عواقب این ریسک‌ها چیست؟
 - ◀ کدامیک از راهبردهای مدیریت ریسک در دسترس کشاورز می‌باشد؟
 - ◀ راهبردهای مدیریت ریسک چه تأثیری بر رویدادها و عواقب پیش رو دارند؟
 - ◀ گزینه‌ها چه منافع و هزینه‌های اقتصادی‌ای در بردارند؟
 - ◀ این منافع و هزینه‌ها برای هر کدام از فعالیت‌های اقتصادی کشاورزی چه تفاوتی دارند؟
 - ◀ بهترین گزینه‌های کاهش دهنده ریسک، چگونه در کنار یکدیگر قرار می‌گیرند؟
 - این گزینه‌ها چگونه از لحاظ هزینه‌ها، منافع و ایجاد ریسک‌های جدید بر یکدیگر اثر می‌گذارند؟

هنگامی که کشاورزان این سوالات و سوالات مشابه را بررسی می‌کنند، در موقعیت بهتری برای تصمیم‌گیری درباره طیف راهبردهای مدیریت ریسکی که بیش‌ترین کارایی را برای مزرعه‌شان دارند، قرار خواهند گرفت. این راهبردها باید خانوار و اهداف مزرعه‌شان، نگرش‌شان نسبت به ریسک و موقعیت منحصر به فرد خانوادگی، خانواری و مزرعه‌ای را در بر گیرند.

مثالی از ترکیب راهبردهای مدیریت ریسک

جو یک کشاورز است و بیش‌تر زندگی خود را مشغول تولید مواد غذایی برای مصرف خانواده اش بوده است. بعضی از مواقع او موفق به تولید غلات مازاد شده که آنها را در بازار محلی به فروش رسانده است. درآمد حاصل از این فروش‌ها کم کم اجازه ایجاد تنوع به صورت یک بنگاه کشاورزی با ارزش تر، یعنی تولید تخم مرغ، را به او می‌دهد.

به دلیل بارندگی‌های ضعیف، برداشت ذرت در سال گذشته با شکست مواجه شد و برخی از جوجه‌های او بر اثر ابتلا به بیماری نیوکاسل تلف شدند. جو نگران این بود که در فصل بعدی چه کاری باید انجام دهد. او مجبور به اتخاذ تصمیماتی بود که پریسک نباشند و امنیت غذایی خانواده را تهدید نکنند. وی تصمیم گرفت

به دنبال بذره‌های مقاوم به خشکی برای کشت ذرت خود باشد. او همچنین تصمیم گرفت مرغ‌های تخم‌گذار باقی مانده را واکسینه کند (نهاده‌های کاهنده ریسک: فناوری‌ها). او همچنین نگران قیمت احتمالی ذرت بود که از فروش ذرت در زمان برداشت دریافت خواهد کرد. جو درباره قیمت‌هایی که می‌توانست در بازارهای مختلف برای تخم‌مرغ‌هایش دریافت کند نیز تحقیق کرد (اطلاعات مربوط به قیمت بازار). او تصمیم گرفت بخشی از ذرت خود را در بازار محلی بفروشد (فروش مستقیم) اما با یک تاجر محلی که او را به خوبی می‌شناخت (اعتماد سازی) برای یک قیمت ثابت در فصل برداشت بعدی، مذاکره کرد (قیمت‌گذاری از پیش تعیین شده). او همچنین متوجه شد که بعضی از کشاورزان برای بازاریابی تخم‌مرغ یک گروه تولیدی تشکیل داده‌اند و نیاز مدارس محلی را در آن منطقه تأمین می‌کنند. مدارس نیز برای خرید تخم‌مرغ‌ها، قیمتی ثابت، مطابق با یک توافق کتبی، پرداخت می‌کنند (قیمت‌گذاری قراردادی). جو همچنین فهمید که این گروه به اعضای خود خدمات دامپزشکی ارائه می‌دهد و اعضای گروه در زمان‌های اوج جمع‌آوری تخم‌مرغ‌ها به یکدیگر کمک می‌کنند.

فصل سوم:

کمک به کشاورزان در مدیریت ریسک

نقش مروجان کشاورزی

شما، به عنوان مروجان کشاورزی، در کمک به کشاورزان برای تصمیم‌گیری مربوط به مدیریت ریسک، نقشی حیاتی دارید. برای این که بتوانید ارائه‌دهنده توصیه و پشتیبانی از آن‌ها باشید، باید درکی روشن و عملی از ریسک‌های احتمالی که کشاورزان منطقه شما با آنها روبرو هستند، داشته باشید. همچنین از گستره راهبردهای مدیریت ریسک موجود در پیش روی آنها آگاه باشید. نیاز است که از منابع و انواع ریسک‌ها و بعضی از «تجربه‌های خوب» مدیریت ریسک که در این کتاب ارائه شده درک مناسبی داشته باشید.

به کمک این مهارت‌ها، قادر خواهید بود اطلاعات لازم را در دسترس کشاورزان قرار دهید، اطلاعاتی که کشاورزان برای ارزیابی بهتر ریسک‌های پیش رو و پیامدهای احتمالی آن نیاز خواهند داشت. باید بتوانید در شناسایی مناسب‌ترین گزینه‌های مدیریت ریسک، ارزیابی فواید و هزینه‌های آن و همچنین شناسایی تأثیر راهبردهای مدیریت ریسک بر کسب و کار مزرعه، به کشاورزان کمک کنید.

به منظور توسعه راهبردهای مناسب، باید آنها را در موقعیت مکانی خودشان، اهداف خاص خانوار کشاورز و طیف گزینه‌های تصمیم‌گیری پیش روی آنها ببینید. برای این که چنین اتفاقی بیفتد، لازم است درک خوبی از کشاورز و محیط حاکم بر او داشته باشید.

آماده سازی برای توسعه راهبردهای مدیریت ریسک

برای ورود به بحثی عمیق در مورد ریسک و گزینه‌های مدیریت ریسک، باید تصویر روشنی از مزرعه‌ها و خانوارهای روستایی منطقه‌تان، همچنین فعالیت‌ها و شیوه‌های کشاورزی آنها، داشته باشید. آنچه در ادامه می‌خوانید، فهرستی از سوالاتی کاربردی است که ممکن است برای شما در انجام این کار مفید باشد.

پرسش‌هایی دربارهٔ موقعیت مزرعه

هدف‌گذاری

- ◀ آیا اهداف مورد نظر کشاورزان منطقی و قابل سنجش هست؟
- ◀ این اهداف قابل دستیابی هستند؟
- ◀ آیا تمام اعضای خانواده‌های کشاورزان در این اهداف سهیم هستند؟

مستندات مزرعه

- ◀ آیا کشاورزان مستندات را نگهداری می‌کنند؟
- ◀ اگر نه، چرا نه و چگونه متقاعدشان می‌کنید که این کار چقدر مفید است؟
- ◀ چه نوع روش و نظامی برای ضبط مستندات مناسب است؟
- ◀ نگه داشتن چه مستنداتی ضروری است؟

مدیریت مزرعه

- ◀ کشاورزان چه درکی از مدیریت مزرعه دارند؟
- ◀ چه روش‌های پیشرفته‌ای از مدیریت مزرعه را می‌توانند استفاده کنند؟
- ◀ آیا کشاورزان برنامهٔ خاصی برای مزرعهٔ خود دارند؟

شناخت ریسک‌های مالی

- ◀ منابع مالی در دسترس و شرایط بازپرداخت و بهرهٔ آنها به چه صورت است؟
- ◀ بهره چگونه محاسبه می‌شود؟
- ◀ آیا کشاورزان اطلاعات لازم را در مورد حدود و شرایط وام‌ها دارند؟

امور مالی

- ◀ آیا کشاورزان نحوهٔ آماده‌سازی تحلیل‌های گردش نقدی را می‌دانند؟
- ◀ آیا کشاورزان گردش نقدی مثبت دارند؟

- ◀ اگر کشاورز بخواهد تغییراتی در نظام کشاورزی خود ایجاد کند، ریسک‌های مالی احتمالی آن چیست؟
- ◀ ریسک‌های وام گرفتن چیست؟

هزینه‌های معیشت خانواده

- ◀ آیا هزینه‌های خانواده ثبت می‌شود؟
- ◀ چه فعالیت‌های جایگزین یا فرصت‌های اشتغالی در دسترس است؟
- ◀ آیا در برآوردهای مربوط به گردش نقدی کشاورزان، تمام هزینه‌های زندگی لحاظ می‌شود؟
- ◀ آیا نمایه‌های گردش نقدی خانوار مثبت است؟
- ◀ در چه ماه‌هایی از سال ممکن است کمبود نقدینگی وجود داشته باشد؟

بازاریابی

- ◀ کشاورز چه درکی از بازاریابی دارد؟
- ◀ کشاورزان چگونه می‌توانند اطلاعات بیشتری راجع به فرصت‌های جدید بازار به دست آورند؟
- ◀ آیا احتمال دارد شناخت بهتر بازاریابی بر افزایش درآمد، کاهش ریسک، یا هر دوی آنها تأثیرگذار باشد؟

برنامه بازاریابی

- ◀ آیا کشاورزان برنامه بازاریابی دارند؟
- ◀ آیا این برنامه بازاریابی کل سال را پوشش می‌دهد؟
- ◀ آیا تمام اقدامات کاری در برنامه لحاظ شده‌اند؟
- ◀ آیا درآمد حاصل از فروش کشاورزان نیازهای نقدینگی آنها را پوشش می‌دهد؟
- ◀ آیا کشاورزان هزینه‌های تولید و میزان محصول را برآورد کرده‌اند تا قیمت سر به سر را تعیین کنند؟
- ◀ آیا احتمالات در برنامه لحاظ شده است؟

سیاست‌گذاری‌ها

◀ در حال حاضر، چه سیاست‌هایی، کشاورزی را به خصوص در منطقه شما، اداره یا محدود می‌کنند یا به هر حال بر آن موثرند؟

نقش‌هایی که مروجان توسعه می‌توانند به عهده بگیرند متعدد و متنوع است ...

مروج توسعه در حال نشان دادن نحوه هرس کردن درخت زیتون به زنان کشاورز- اردن

مروج توسعه در حال آموزش تکنیک‌های ابتدایی آبی‌پی‌ام به کشاورزان- اندونزی

مروجان توسعه در حال آموزش کشت محصول - تانزانیا

مروجان توسعه در حال توضیح دادن در مورد کشت برنج و بذرهای برنج - بورکینافاسو

مروج توسعه در حال آموزش تکنیک‌های جنگل کاری به یک کشاورز - بولیوی

مروجان توسعه در حال شناسایی بیماری در شالی‌های برنج به همراه یک کشاورز- موزامبیک

... مروجان توسعه تقریباً با هر روشی به کشاورزان کمک می‌کنند.

وقتی شناختی درست از وضعیت کشاورزان، مزرعه‌شان و خانوارهایشان داشته باشید، در جایگاهی مناسب قرار گرفته‌اید و می‌توانید به کشاورزان در بررسی موضوعات مربوط به ریسک کمک کنید. بنا به نوع کمک به آنها، می‌توانید از پرسش‌هایی که در ادامه می‌آید برای ورود به تعامل و گفتگو با کشاورزان استفاده کنید. طبیعتاً پاسخ ثابتی به این پرسش‌ها وجود ندارد. این پرسش‌ها در زمینه‌های مختلف کشاورزی، بازاریابی، اقتصادی و اجتماعی منطقه شما قابل طرح هستند. هر کشاورزی باید با توجه به شرایط خاص خود، پرسش‌هایی را که شما مطرح می‌کنید مورد توجه قرار دهد.

پرسش‌هایی در مورد مدیریت ریسک

داده‌های مربوط به کاهش ریسک و تکنولوژی‌های جدید

- ◀ مناسب‌ترین تکنولوژی‌ها برای خانوار کشاورز و سیستم‌های تولید کشاورزی کدام است؟
- ◀ منافع اقتصادی حاصل از معرفی یک تکنولوژی جدید چیست؟
- ◀ این تکنولوژی با اهداف کشاورز و توانایی مدیریتی او سازگاری دارد؟
- ◀ پذیرش این تکنولوژی جدید خطراتی را که کشاورز با آنها روبرو است کاهش می‌دهد؟
- ◀ کدام مقرون به صرفه‌تر است، مدیریت ریسک با خرید اقلام کاهش‌دهنده ریسک یا ایجاد تنوع و گسترش در تولید؟
- ◀ راهبرد مورد نظر چه تأثیری بر ریسک در حوزه‌های دیگر دارد؟

فعالیت‌های کم‌خطر

- ◀ ترکیب فعلی اقدامات به چه شکل است؟
- ◀ حاشیه‌های امنیت کسب و کار کدام است؟
- ◀ ریسک‌های احتمالی کدام است؟
- ◀ برای آنهایی که خطر کم‌تری دارند زمینه‌ای برای جایگزینی شرکت‌های ضعیف‌تر وجود دارد؟
- ◀ هزینه‌ها و فواید اعمال این گونه تغییرات چه خواهد بود؟
- ◀ این راهبرد چه تأثیراتی بر ریسک در دیگر حوزه‌ها خواهد داشت؟

انعطاف‌پذیری سیستم

- ◀ ترکیب بهینه فعالیت‌های اقتصادی چه باید باشد؟
- ◀ چه تکنولوژی‌ها و رویه‌هایی باید استفاده شود؟
- ◀ ترکیب بهینه منابع چه باید باشد؟
- ◀ طرح‌های احتیاطی که باید در صورت وقوع خطر به کار گرفته شود کدام است؟

تنوع تولید

- ◀ دانش کشاورز و ظرفیت مدیریتی او برای انجام یک فعالیت جدید چیست؟
- ◀ آیا کشاورز خود را متعهد به انجام فعالیت جدید می‌داند؟
- ◀ کشاورز منابع مادی کافی برای سرمایه‌گذاری دارد؟
- ◀ چه کارهای اضافه‌ای مورد نیاز است؟
- ◀ بازارهای جدید کجا است؟
- ◀ معرفی فعالیت جدید چه تغییری در درآمد ایجاد می‌کند؟
- ◀ آیا فعالیت جدید ایجادکننده تنوعی موثر خواهد بود؟
- ◀ این راهبرد چه تأثیراتی بر ریسک در دیگر حوزه‌ها خواهد داشت؟

نهادها و ذخایر غذایی

- ◀ آیا نگهداری ذخیره ای از نهاده‌ها و مواد غذایی امکان‌پذیر است؟
- ◀ آیا امکان فاسد شدن وجود دارد؟
- ◀ اقلام تولیدی تا چه مدت می‌توانند نگهداری شوند؟
- ◀ انبار کردن چه هزینه‌ها و فوایدی دارد؟
- ◀ امکان دارد انبار کردن بر دیگر فعالیت‌های تجاری مزرعه اثر بگذارد؟
- ◀ ریسک‌های احتمالی کدام است؟

سهیم شدن در اجاره

- ◀ در چه فعالیت‌هایی امکان سهیم شدن وجود دارد؟
- ◀ هزینه‌ها و سودهای افزوده حاصل از انجام این کار چیست؟
- ◀ آیا امکان دارد که این عمل بر دیگر جنبه‌های کسب و کار مزرعه اثر بگذارد؟
- ◀ ریسک‌های احتمالی کدام است؟

کشاورزی سفارشی

- ◀ کشاورز می‌تواند از پس ریسک‌های احتمالی برآید؟
- ◀ اگر نه، با چه روش‌هایی می‌توان ریسک‌های احتمالی را بین کشاورزان تقسیم کرد؟
- ◀ کشاورزان روستا یا منطقه شما علاقمند به انجام این کار هستند؟
- ◀ انجام این کار چه فایده ای دارد؟
- ◀ برای کشاورز دیگر چه فوایدی دارد؟
- ◀ مناسب‌ترین قرارداد چه نوع قراردادی است؟
- ◀ آیا امکان دارد که این عمل بر دیگر فعالیت‌های مزرعه اثر بگذارد؟
- ◀ ریسک‌های احتمالی کدام است؟

کشاورزی قراردادی

- ◀ اطلاعات مربوط به قیمت بازار در دسترس است؟
- ◀ آیا این اطلاعات به طور مرتب جمع‌آوری می‌شوند و معتبر هستند؟
- ◀ پیگیری این راهبرد چه هزینه‌ها و فوایدی دارد؟
- ◀ آیا شرایط قرارداد به درستی درک شده است؟
- ◀ کشاورز به مشاوره حقوقی نیاز دارد؟
- ◀ این راهبرد برای حوزه‌های دیگر ریسک‌هایی در بر خواهد داشت؟
- ◀ قراردادهای چه فوایدی برای کشاورزان در بر دارند؟
- ◀ کشاورز باید از پذیرش چه انعطافی چشم‌پوشی کند؟

فروش در زمان‌های مختلف

- ◀ در کدامیک از ماه‌های سال فروش محصولات انجام می‌شود؟
- ◀ برای چه محصولاتی فروش تناوبی امکان‌پذیر است؟
- ◀ حداکثر مقداری که در هر ماه می‌توان فروخت چقدر است؟
- ◀ فروش تناوبی چه فوایدی دارد؟
- ◀ هزینه‌های مربوطه کدام است؟
- ◀ آیا این عمل نیازمند مهارت‌های کشاورزی بیشتری است؟ اگر چنین است، در چه حوزه‌هایی؟
- ◀ چه فرصت‌های فرآوری وجود دارد؟
- ◀ فرآوری برای مزرعه خانوادگی چه تأثیرات ضمنی در پی دارد؟
- ◀ فرآوری چه هزینه‌ها و فوایدی دارد؟
- ◀ آیا امکان دارد که فروش در زمان‌های مختلف، بر دیگر فعالیت‌های مزرعه اثر بگذارد؟
- ◀ ریسک‌های احتمالی کدام است؟

اطلاعات بازار و ریسک‌های بازار

- ◀ آیا هدف کشاورزان بهبود کیفیت و رسیدن به قیمت‌های بالاتر است؟
- ◀ کشاورزان می‌توانند محصولاتشان را انبار کنند یا نیازشان به پول نقد به گونه‌ای است که باید محصول را مستقیماً بعد از برداشت بفروشند؟
- ◀ هزینه‌های بالقوه و عایدی‌های مربوط به راهبردهای جایگزین کدام است؟
- ◀ آیا کشاورزان باید خود را در یک گروه بازاریابی سازمان دهی کنند؟
- ◀ امکان دارد که این عمل بر دیگر قسمت‌های کسب و کار مزرعه اثر بگذارد؟
- ◀ تأثیرات ضمنی آن کدام است؟

اندوخته‌های مالی

- ◀ کشاورز اندوخته مالی دارد؟
- ◀ میزان آن چقدر است؟
- ◀ کجا پس انداز شده است؟
- ◀ نگه داشتن اندوخته چه هزینه و فایده‌ای دارد؟
- ◀ وضعیت نقدینگی کشاورز چگونه است؟
- ◀ کشاورز توانایی بازپرداخت چه میزان وام را دارد؟
- ◀ کشاورز به چه میزان اعتبار نیاز دارد و با چه شرایطی؟
- ◀ ظرفیت بدهکار بودن کشاورز چقدر است؟

اجاره اموال

- ◀ وضعیت نقدینگی کشاورز برای اجاره کردن چگونه است؟
- ◀ آیا فرصت یا شانسی برای اجاره کردن دارد؟
- ◀ خود کشاورز درباره اجاره کردن زمین یا سایر نهاده‌ها چه نظری دارد؟
- ◀ چه چیزهایی را می‌توان اجاره کرد؟
- ◀ هزینه‌ها و فواید اجاره یک قلم خاص مورد نیاز کدام است؟
- ◀ وضعیت جدید گردش پولی کشاورز چگونه است؟

- ◀ آیا امکان دارد که اجاره کردن اقلام بر دیگر فعالیتهای مزرعه اثر بگذارد؟
- ◀ ریسکهای احتمالی کدام است؟

دارایی‌ها؛ سرمایه‌گذاری‌ها؛ وجوه و سرمایه‌های احتمالی

- ◀ کشاورز چه دارایی‌هایی دارد؟
- ◀ وضعیت گردش پولی کشاورز چگونه است؟
- ◀ کشاورز پول نقد کافی یا پس‌اندازی دارد که اموال بیشتری خریداری کند؟
- ◀ کشاورز نیاز به وام گرفتن دارد؟
- ◀ کشاورز می‌داند چه وقت باید هر یک از اقلام دارایی‌اش را جایگزین کند؟
- ◀ آیا کشاورز برنامه شفاف‌تری دارد؟
- ◀ کشاورز می‌داند که سرمایه‌گذاری‌اش سودده است یا نه؟
- ◀ کشاورز مهارت‌های لازم برای انجام این کارها را دارد؟
- ◀ کشاورز می‌داند که خریدن یا اجاره کردن اموال/بازار باید به صورت مرحله‌بندی انجام شود؟
- ◀ کشاورز می‌داند که نیاز است برنامه‌ها و وجوه احتیاطی را در نظر بگیرد؟
- ◀ سرمایه‌گذاری‌های جدید چه تأثیری بر گردش پولی کشاورز دارد؟
- ◀ تصمیم‌گیری‌ها چه تأثیری بر دیگر فعالیتهای مزرعه خواهد گذاشت؟
- ◀ ریسکهای احتمالی کدام است؟

نقدینگی

- ◀ چه منابع درآمدی جایگزینی در دسترس است؟
- ◀ نیازمندی‌های نقدی کشاورز برای اقلام ورودی و خروجی کدام است؟ چه راه‌هایی می‌توان یافت تا مخارج نقدی را کاهش داد؟
- ◀ آیا کشاورز از لحاظ پول نقد مشکلی دارد؟ چه میزان وام لازم است تا مشکلات مالی برطرف شود؟
- ◀ خشکسالی یا قیمت‌های پایین بازار چه تأثیراتی بر گردش نقدی کشاورز دارند؟

- ◀ آیا کشاورز طرح احتیاطی برای رویارویی با نیازهای نقدی پس از خشکسالی یا دوره افت قیمت‌ها در بازار دارد؟
- ◀ راهبرد ارائه‌شده چه تأثیری بر ریسک در حوزه‌های دیگر خواهد گذاشت؟

بیمه

- ◀ آیا کشاورز به بیمه محصول یا آب و هوا دسترسی دارد؟
- ◀ ضایعات محصول چه تأثیرات ضمنی بر بدهی‌های کشاورز دارد؟
- ◀ سرمشاه‌های اصلی ریسک تولید کدام است و چه نوع بیمه‌ای نیاز است تا کشاورز را در برابر این ریسک‌ها محافظت کند؟
- ◀ هزینه‌های انواع مختلف بیمه چقدر است؟
- ◀ راهبرد ارائه‌شده چه تأثیری بر ریسک در حوزه‌های دیگر خواهد گذاشت؟

موسسه‌های سنتی

- ◀ چه سازمان‌های سنتی‌ای در جامعه وجود دارد؟
- ◀ رهبران آنها چه کسانی هستند؟ چگونه شکل گرفته‌اند؟
- ◀ عملکردشان تا چه حد موثر است؟
- ◀ نقاط ضعفشان چیست؟
- ◀ آیا نهادهای سنتی می‌توانند تقویت شوند و کارایی بیشتری پیدا کنند؟

گروه‌های تولیدی و تعاونی‌ها

- ◀ آیا کشاورزان در قالب یک گروه سازمان یافته‌اند؟
- ◀ این گروه رسمی است یا غیررسمی؟
- ◀ عملکردهای گروه کدام است؟
- ◀ چه نوع خدماتی ارائه می‌شود؟
- ◀ آیا اعضا از خدمات ارائه‌شده رضایت دارند؟

مدیریت منابع انسانی

- ◀ چه مهارت‌ها و توانایی‌هایی مورد نیاز است؟
- ◀ خانواده کشاورز چه مهارت‌هایی دارند؟
- ◀ کارگران به کار گرفته‌شده در مزرعه چه مهارت‌هایی دارند؟
- ◀ قوانین استخدام/کار حاکم کدام است؟
- ◀ کشاورزان چه نوع ارتباطی با کارگران خود دارند؟
- ◀ اقدامات ایمنی جاری کدام است؟
- ◀ کارگران چگونه نظارت می‌شوند؟
- ◀ تغییرات در مدیریت منابع انسانی چه تأثیراتی بر دیگر فعالیت‌های مزرعه دارد؟
- ◀ آیا ریسک جدیدی وجود دارد؟ چه ریسک‌هایی؟

عملکرد نیروی کار و برنامه‌ریزی

- ◀ وضعیت سلامتی خانواده و نیروی کار استخدام شده چگونه است؟
- ◀ نیروی کار خانواده تا چه حد مولد است؟
- ◀ آیا در منطقه، نیروی کار برای استخدام به راحتی در دسترس است؟
- ◀ نیروی کار کافی در فصل‌های پُرکار سال وجود دارد؟
- ◀ آیا ماه‌هایی هست که نیروی کار در دسترس نباشد؟
- ◀ نیروی کار استخدامی تا چه حد مولد است؟
- ◀ چگونه می‌توان بهره‌وری را ارتقا داد؟
- ◀ بیماری‌های چون ایدز و دیگر بیماری‌ها در منطقه تا چه حد شایع است؟
- ◀ تغییرات در بهره‌وری نیروی کار و تدارکات چه تأثیراتی بر دیگر فعالیت‌های مزرعه دارد؟
- ◀ آیا امکان بروز ریسک جدیدی وجود دارد؟
- ◀ چه ریسک‌هایی؟

مدیریت ریسک، خودش یک ریسک است. شما به عنوان مروجان توسعه، خواهید دید که چگونه ارزیابی ریسک و انتخاب راهبردهای لازم برای مدیریت ریسک امری قطعی نیست. مدیریت ریسک، از شروع تا پایان، با متغیرهای ناشناخته سر و کار دارد. در این حوزه، چیزهای بسیاری وجود دارد که در مورد آنها نمی‌توان نظر قطعی داد، چیزهایی مانند قیمت، آب و هوا، بیمار شدن نیروی کار و آفت‌ها. به علاوه، خود راهبردها، در بهترین شرایط، فقط ارزیابی می‌کنند که با ریسک‌های احتمالی مختلف چه باید کرد.

هر قدر کشاورز و مروج توسعه در ارزیابی و پاسخ به ریسک‌های موجود در کار کشاورزی باتجربه‌تر باشند، تصمیمات آنها در حوزه مدیریت ریسک منطقی‌تر خواهد بود. مهم است که هر دو طرف درک کنند که حتی با انبوهی از تجربه، راهبردهای انتخاب‌شده برای مدیریت ریسک هرگز تضمین نمی‌کنند که کشاورز در برابر ریسک محافظت کامل خواهد شد. گذشته از همه این‌ها، گریز و بی‌زاری از ریسک بالاخره خطر ساز خواهد بود.

The following is a list of the publications included in the farm management extension guide series:

1- MARKET ORIENTED FARMING:

An overview 2013, 90 pp.

2- ECONOMICS for farm management extension 2008, 90 pp.

3- MANAGING RISK in farming 2008, 107 pp.

4- FARM BUSINESS ANALYSIS using benchmarking 2010, 142 pp.

5- ENREPRENEURSHIP in farming 2012, 127 pp.

6- The role of the FARM MANAGEMENT SPECIALIST in extension 2013, 127 pp

